

B&B
VISOKA ŠOLA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Diplomsko delo visokošolskega strokovnega študija
Program: Varstvo okolja

KAZNIVA DEJANJA S PODROČJA VARSTVA OKOLJA

Mentorica: dr. Jožica Fabjan
Lektorica: dr. Aleksandra Gačič

Kandidat: Andrej Mubi

Kranj, april 2019

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici dr. Jožici Fabjan za nasvete pri izbiri teme, določanju vsebine in usmeritvah pri sestavljanju diplomskega dela. Zahvaljujem se tudi drugim profesorjem programa Varstvo okolja Visoke šole za trajnostni razvoj, in sicer za predavane metode dela in raziskovanja, ki so uporabljena v diplomskem delu.

IZJAVA

»Študent Andrej Mubi izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom dr. Jožice Fabjan.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

V diplomskem delu so predstavljena kazniva dejanja zoper okolje, naravne dobrine in prostor. Posebnost omenjenih kaznivih dejanj je v mladi sodni praksi in v preiskavah, ki so zahtevne ter pri katerih je težko pridobiti ključne dokaze za kazenski pregon.

V delu bodo najprej predstavljena kazniva dejanja s področja okolja, naravnih dobrin in prostora. Zatem bo predstavljena in analizirana statistika obravnavanih kaznivih dejanj v Sloveniji v zadnjih desetih letih.

V tretjem delu bo opravljena anketa, ki se nanaša na kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine in katere namen je potrditi, da so kazniva dejanja na tem področju slabo poznana v javnosti ter da je vzrok za nepoznavanje v slabi medijski obveščenosti javnosti o tovrstnih kaznivih dejanjih.

ABSTRACT

The bachelor's thesis presents crimes against the environment, space and natural assets. The specific features of these crimes are in young case-law and investigations experiences. It is very complex and difficult to obtain key evidence for criminal prosecution.

Criminal offenses in the field of environment, natural resources, and space will be presented first. After that, the statistics of the criminal offenses in Slovenia in the last ten years will be presented and analyzed.

In the third part, a survey will be carried out relating to crimes against the environment, space, and natural assets. The purpose is to confirm that the criminal offenses in this area are poorly known to the public and that the reason for ignorance is in the poor media coverage on the topic.

KAZALO

1 UVOD	1
2 OPIS KAZNIVIH DEJANJ S PODROČJA OKOLJA, PROSTORA IN NARAVNIH DOBRIN	2
2.1 Obremenjevanje in uničevanje okolja	2
2.2 Onesnaženje morja in voda s plovil	4
2.3 Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi	5
2.4 Onesnaženje pitne vode	6
2.5 Onesnaženje živil ali krme	7
2.6 Protipravno zavzetje nepremičnine	8
2.7 Uničenje nasadov s škodljivo snovjo	8
2.8 Uničevanje gozdov	9
2.9 Mučenje živali	9
2.10 Nezakonit lov	10
2.11 Nezakoniti ribolov	10
2.12 Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami	11
2.13 Prenašanje kužnih bolezni pri živalih in rastlinah	11
2.14 Izdelovanje škodljivih zdravil za zdravljenje živali	12
2.15 Nevestna veterinarska pomoč	12
2.16 Ogrožanje okolja s hrupom ali svetlobo	13
3 STATISTIKA	14
3.1 Obravnavani statistični podatki	14
3.2 Statistična analiza kaznivih dejanj s področja varovanja okolja	14
3.3 Statistična analiza kaznivega dejanja Obremenjevanja in uničevanja okolja	16
3.4 Statistična analiza kaznivega dejanja Onesnaženja morja in voda s plovili	17
3.5 Statistična analiza kaznivega dejanja Protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi	18
3.6 Statistična analiza kaznivega dejanja Onesnaženja pitne vode	19
3.7 Statistična analiza kaznivega dejanja Onesnaženja živil ali krme	20
3.8 Statistična analiza kaznivega dejanja Protipravnega zavzetja nepremičnin	21
3.9 Statistična analiza kaznivega dejanja Uničenje nasadov s škodljivo snovjo	22
3.10 Statistična analiza kaznivega dejanja Uničevanje gozdov	23
3.11 Statistična analiza kaznivega dejanja Mučenja živali	24
3.12 Statistična analiza kaznivega dejanja Nezakonitega lova	25
3.13 Statistična analiza kaznivega dejanja Nezakonitega ribolova	26
3.14 Statistična analiza kaznivega dejanja Nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami	27
3.15 Statistična analiza kaznivega dejanja Prenašanja kužnih bolezni	28
3.16 Statistična analiza kaznivega dejanja Izdelovanja škodljivih zdravil za zdravljenje živali	29
3.17 Statistična analiza kaznivega dejanja Nevestne veterinarske pomoči	30
3.18 Statistična analiza kaznivega dejanja Ogrožanja okolja s hrupom in svetlobo	31
4 ANKETA	32

5 ZAKLJUČEK	36
6 LITERATURA IN VIRI	38
PRILOGA	39

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Statistika kaznivih dejanj s področja varstva okolja	15
Grafikon 2: Statistika kaznivih dejanj Obremenjevanje in uničevanje okolja.....	16
Grafikon 3: Statistika kaznivih dejanj Onesnaženja morja in voda s plovil.....	17
Grafikon 4: Statistika kaznivih dejanj Protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi	18
Grafikon 5: Statistika kaznivih dejanj Onesnaženje pitne vode	19
Grafikon 6: Statistika kaznivih dejanj Onesnaženje živil ali krme	20
Grafikon 7: Statistika kaznivih dejanj Protipravnega zavzetja nepremičnine	21
Grafikon 8: Statistika kaznivih dejanj Uničenje nasadov s škodljivo snovjo.....	22
Grafikon 9: Statistika kaznivih dejanj Uničevanje gozdov	23
Grafikon 10: Statistika kaznivih dejanj Mučenja živali	24
Grafikon 11: Statistika kaznivih dejanj Nezakonitega lova	25
Grafikon 12: Statistika kaznivih dejanj Nezakonitega ribolova	26
Grafikon 13: Statistika kaznivih dejanj Nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami	27
Grafikon 14: Statistika kaznivih dejanj Prenašanja kužnih bolezni	28
Grafikon 15: Statistika kaznivih dejanj Izdelovanja škodljivih zdravil za zdravljenje živali	29
Grafikon 16: Statistika kaznivih dejanj Nevestne veterinarske pomoči.....	30
Grafikon 17: Statistika kaznivih dejanj Ogrožanja okolja s hrupom in svetlobo	31
Grafikon 18: Anketno vprašanje št.: 1	32
Grafikon 19: Anketno vprašanje št.: 2.....	33
Grafikon 20: Anketno vprašanje št.: 3.....	33
Grafikon 21: Anketno vprašanje št.: 4.....	34
Grafikon 22: Anketno vprašanje št.: 5.....	34
Grafikon 23: Anketno vprašanje št.: 6.....	35

1 UVOD

Kazniva dejanja so najhujša odklonska oziroma protipravna dejanja. V Republiki Sloveniji so kazniva dejanja, z njihovimi elementi in sankcijami, opisana v Kazenskem zakoniku Republike Slovenije (KZ-1, NPB4, Uradni list RS, št. 50/12). Kaznivo dejanje po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije je ravnanje človeka v nasprotju s pravnimi določbami. Ravnanje mora biti zaradi svoje teže in posledičnega nujnega varovanja pravnih vrednot določeno kot kaznivo dejanje. V Kazenskem zakoniku Republike Slovenije morajo biti predpisani znaki oziroma elementi in sankcije za vsako kaznivo dejanje posebej.

(vir Deisinger M. (2017) Kazenski zakonik)

Postopek obravnave kaznivih dejanj je določen v Zakonu o kazenskem postopku, ki določa pravila, ki naj zagotovijo, da se nihče, ki je nedolžen, ne obsodi, storilcu kaznivega dejanja pa izreče kazenska sankcija, ob pogojih, ki jih določa kazenski zakon, in na podlagi zakonitega postopka.

(vir: Gorkič P. (2017), Zakon o kazenskem postopku RS)

Kazenski zakonik RS se deli na splošni in posebni del. V splošnem delu kazenskega zakonika so opisane temeljne določbe, veljavnost zakonika, splošne določbe o kaznivih dejanjih, kazni, opozorilne sankcije ter varnostni ukrepi, pogoji za odvzem premoženjske koristi, rehabilitacija in pogoji za izbris sodbe, določbe o izvrševanju kazenskih sankcij, zastaranja in pomilostitve oziroma amnestije. V posebnem delu kazenskega zakonika pa je v dvaindvajsetih poglavjih (od štirinajstega do petintridesetega) opisanih več kot dvesto sedemdeset kaznivih dejanj:

- Kazniva dejanja zoper človečnost (14. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper življenje in telo (15. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper človekove pravice in svoboščine (16. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper volilno pravico in volitve (17. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper čast in dobro ime (18. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost (19. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper človekovo zdravje (20. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke (21. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost (22. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper premoženje (23. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper gospodarstvo (24. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper pravni promet (25. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva (26. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper vojaško službo (27. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper pravosodje (28. poglavje),

- Kazniva dejanja zoper javni red in mir (29. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja (30. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper varnost javnega prometa (31. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine (32. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper suverenost Republike Slovenije in njeno demokratično ustavno ureditev (33. poglavje),
- Kazniva dejanja zoper obrambno moč države (34. poglavje) in
- Kazniva dejanja zoper mednarodno pravo (35. poglavje).

Za kazniva dejanja so lahko odgovorne tako fizične kakor pravne osebe. Pravna oseba je kazensko odgovorna za kaznivo dejanje pod pogoji, ki jih v skladu s Kazenskim zakonikom določa Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja. (vir: *Bavcon L in ostali (2017), Kazensko pravo splošni del*)

Diplomsko delo predstavlja kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine, ki so uvrščena v dvaintrideseto poglavje Kazenskega zakonika Republike Slovenije. Predstavlja tudi kaznivo dejanje ogrožanje okolja s hrupom ali svetlobo, ki ima vse značilnosti in elemente ogrožanja okolja, prostora, narave, uvrščeno pa je v trideseto poglavje Kazenskega zakonika Republike Slovenije (kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja).

2 OPIS KAZNIVIH DEJANJ S PODROČJA OKOLJA, PROSTORA IN NARAVNIH DOBRIN

2.1 OBREMENJEVANJE IN UNIČEVANJE OKOLJA

(1) Kdor s kršitvijo predpisov:

1) z izpusti, emisijami ali vnosi količin snovi ali ionizirajočega sevanja v zrak, zemljo ali vodo spravi v nevarnost življenje ene ali več oseb ali povzroči nevarnost nastanka hude telesne poškodbe ali dejanske škode kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam;

2) zbira, prevaža, predeluje ali odstranjuje odpadke tako, da spravi v nevarnost življenje ene ali več oseb ali povzroči nevarnost nastanka hude telesne poškodbe ali dejanske škode kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam;

3) iz 35. točke 2. člena Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o pošiljkah odpadkov, pošilja nezanemarljive količine odpadkov v eni pošiljki ali v več pošiljkah, ki se zdijo povezane;

4) upravlja obrat, v katerem se opravlja nevarna dejavnost ali se v njem skladiščijo nevarne snovi ali pripravki, kar bi zunaj obrata lahko povzročilo smrt ene ali več oseb ali hudo telesno poškodbo ali dejansko škodo kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam;

5) povzroči nevarnost bistvenega poslabšanja habitata znotraj zaščitene območja;
6) proizvaja, uvaža, izvaža, daje na trg ali uporablja snovi, ki tanjšajo ozonski plašč, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Če ima dejanje iz točke 1), 2), 4) ali 5) prejšnjega odstavka za posledico hudo telesno poškodbo ali dejansko škodo kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam, se storilec kaznuje z zaporom do osmih let.

(3) Če ima dejanje iz točke 1), 2) ali 4) prvega odstavka tega člena za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

(4) Če je dejanje storjeno iz malomarnosti, se storilec za dejanje iz prvega odstavka tega člena kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let, za dejanje iz drugega odstavka tega člena z zaporom do treh let, za dejanje iz tretjega odstavka tega člena pa z zaporom od enega do osmih let.

(5) Če je dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena storjeno v hudodelski družbi za izvedbo teh dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje obremenjevanje in uničevanje okolja je opredeljeno v 332. členu Kazenskega zakonika v petih odstavkih. Prvi odstavek opisuje osnovne elemente kaznivega dejanja, ostali štirje pa so kvalificirane ali omilitvene oblike prvega odstavka. Za kaznivo dejanje je lahko odgovorna tako fizična kakor tudi pravna oseba. Storjeno je lahko iz naklepa ali malomarnosti.

Prvi odstavek v šestih točkah določa, da je kaznivo dejanje storjeno s kršitvijo zakonov in drugih predpisov, ki urejajo varovanje okolja. Osnovni elementi so v onesnaženju okolja, prostora, habitata in pri posledicah, ki posledično nastanejo na ljudeh, živalih in prostoru.

Drugi odstavek je kvalificirana oblika dejanj iz prvega odstavka in je zagrožena višja sankcija. Določa, da je dejanje hujše, če kot posledica dejanja nastane huda telesna poškodba ali dejanska škoda na kakovosti zraka, vode, zemlje, živalih in rastlinah.

Tretji odstavek je prav tako kvalificirana oblika in je zagrožena najvišja kazen poleg petega odstavka. Določa, da je dejanje najhujše, če je posledica njegovih dejanj smrt ene ali več oseb.

Četrty odstavek je omilitveni in govori o dejanjih iz prvih treh odstavkov, ki so storjena iz malomarnosti. V teh primerih kazen za vsak odstavek posebej omiljuje.

Peti odstavek določa delovanje hudodelskih združb pri dejanjih iz prvih treh odstavkov. To je kvalificirana oblika in določa najvišjo kazen, ki je enaka, kot jo predpisuje tretji odstavek.

2.2 ONESNAŽENJE MORJA IN VODA S PLOVIL

(1) Kdor s kršitvijo predpisov s plovil izpusti ali odredi izpustitev nafte, kemikalij ali drugih onesnaževal v morje, jezerske ali rečne vode in s tem onesnaži morje, vode ali obale, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor onesnažuje s ponavljajočimi se izpusti manjšega obsega, ki v posameznem primeru ne povzročijo poslabšanja kakovosti morja, jezerske ali rečne vode, v primeru, da gre za ponavljajoče se izpuste, pa tako poslabšanje povzročijo.

(3) Če ima dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena za posledico poslabšanje zdravja ljudi ali nepopravljivo poškodbo ali uničenje voda ali obale, živalskega ali rastlinskega sveta, se storilec kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(4) Če ima dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje z zaporom od treh do dvanajstih let.

(5) Če je dejanje storjeno iz malomarnosti, se storilec za dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena kaznuje z zaporom do treh let, za dejanje iz tretjega odstavka tega člena z zaporom od šestih mesecev do petih let, za dejanje iz četrtega odstavka tega člena pa z zaporom od enega do osmih let.

(6) Če je dejanje iz prvega, drugega, tretjega ali četrtega odstavka tega člena storjeno v hudodelski družbi za izvedbo teh dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje onesnaženje morja in voda s plovil po 333. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije v prvem členu določa kaznivo dejanje v izpustih različnih onesnaževal v morje, jezera in rečne vode ter posledično onesnaženja. Dejanje je lahko storjeno s plovil ali z obale, odgovorna pa je lahko fizična ali pravna oseba.

V drugem odstavku je določeno, da je dejanje storjeno tudi v primeru manjših izpustov, ki kot enkratni nimajo vpliva na okolje. Dejanje je storjeno v primeru ponavljajočih se manjših izpustov, ki povzročijo poslabšanje stanja v okolju.

Tretji in četrti odstavek sta kvalificirani obliki dejanja, ki določata posledice: poslabšanje zdravja ljudi, nepopravljivo poškodbo ali uničenje voda, obale, živalskega ali rastlinskega sveta, smrt ene ali več oseb. Peti odstavek določa kazniva dejanja, ki so storjena iz malomarnosti in za prve štiri odstavke omiljuje kazni. Šesti odstavek določa hujšo obliko dejanja, storjenega v hudodelskih združbah.

2.3 PROTIPRAVNO RAVNANJE Z JEDRSKIMI ALI DRUGIMI NEVARNIMI RADIOAKTIVNIMI SNOVMI

(1) Kdor v nasprotju s predpisi ali s tehničnimi pravili o varnostnih ukrepih sprejema, poseduje, uporablja, prenaša, spreminja, odlaga, zavrže, omogoča pridobitev, razširja, proizvaja, obdeluje, skladišči, prevaža, uvaža, izvaža ali odstranjuje jedrske snovi ali druge nevarne radioaktivne snovi, kar bi lahko povzročilo smrt ali hudo telesno poškodbo ali veliko premoženjsko škodo ali veliko dejansko škodo na okolju, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Če ima dejanje iz prejšnjega odstavka za posledico hudo telesno poškodbo ali veliko premoženjsko škodo ali veliko dejansko škodo na okolju, se storilec kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let.

(3) Če ima dejanje iz prvega odstavka tega člena za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

(4) Kdor pridobi jedrske snovi s tatvino, ropom, zatajitvijo, poneverbo, goljufijo, zlorabo položaja ali pooblastila, grožnjo ali uporabo sile ali drugim načinom ustrahovanja, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(5) Kdor z dejanjem, ki je usmerjeno proti jedrskemu objektu, ali dejanjem, ki posega v delovanje jedrskega objekta, povzroči zaradi izpostavljenosti sevanju ali sproščanju radioaktivnih snovi hudo telesno poškodbo ali smrt ene ali več oseb, veliko premoženjsko škodo ali veliko dejansko škodo na okolju ali, kdor povzroči nevarnost nastanka katere od navedenih posledic, se kaznuje z zaporom od enega do petnajstih let.

(6) Kdor grozi, da bo jedrske snovi uporabil tako, da bo povzročil hudo telesno poškodbo ali smrt ene ali več oseb, veliko premoženjsko škodo ali veliko dejansko škodo na okolju ali da bo storil dejanje iz četrtega ali petega odstavka tega člena zato,

da bo katera koli fizična ali pravna oseba prisiljena, da stori ali opusti katero koli dejanje, se kaznuje z zaporom do petnajstih let.

(7) Če je dejanje storjeno iz malomarnosti, se storilec za dejanje iz prvega odstavka tega člena kaznuje z zaporom do treh let, za dejanje iz drugega odstavka tega člena z zaporom od šestih mesecev do petih let, za dejanje iz tretjega odstavka tega člena pa z zaporom od enega do osmih let.

(8) Če je bilo dejanje iz prvega, drugega, tretjega, četrtega, petega ali šestega odstavka tega člena storjeno v hudodelski združbi za izvedbo teh dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od enega do petnajstih let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi po 334. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije v prvem členu določa, da je dejanje lahko storjeno z neupoštevanjem predpisov ali tehničnih pravil o varnostnih ukrepih, pri vseh ravnanjih z jedrskimi ali radioaktivnimi snovmi, ki lahko

povzročijo smrt, hudo telesno poškodbo, veliko premoženjsko škodo ali škodo na okolju.

Drugi in tretji odstavek sta kvalificirani obliki prvega odstavka in določata, da je dejanje hujše, če nastanejo posledice: huda telesna poškodba, velika premoženjska škoda, dejanska škoda na okolju, smrt ene ali več oseb.

Četrty odstavek določa posebno kvalificirano obliko, ki je storjena s protipravno pridobitvijo jedrske snovi. To dejanje je bilo predhodno samostojno in opisano v 335. členu KZ-1, ki je bilo z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika KZ-1B (Ur. l. 91/11) črtano in besedilno delno preneseno v 334. člen KZ-1. Peti odstavek predvideva vse oblike dejanj iz prvega drugega in tretjega odstavka, ki so uperjene proti jedrskemu objektu ali delovanju le-tega in je po kazni najhujša oblika dejanja. Šesti odstavek določa, da je dejanje storjeno z grožnjo uporabe jedrske snovi, če je pri tem dosežen cilj, da fizična ali pravna oseba stori ali opusti katero dejanje.

Sedmi odstavek je omilitveni in določa manjše sankcije za dejanja iz prvih treh odstavkov za dejanja, storjena iz malomarnosti. Osmi odstavek določa, da je kaznivo dejanje hujše, če je storjeno v hudodelskih združbah.

2.4 ONESNAŽENJE PITNE VODE

(1) Kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži vodo, ki jo ljudje uporabljajo kot pitno vodo in tako povzroči nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do treh mesecev.

(3) Če ima dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena za posledico hudo telesno poškodbo ene ali več oseb, se storilec kaznuje za dejanje iz prvega odstavka z zaporom do petih let, za dejanje iz drugega odstavka pa z zaporom do treh let.

(4) Če ima dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje za dejanje iz prvega odstavka z zaporom od enega do dvanajstih let, za dejanje iz drugega odstavka pa z zaporom od enega do osmih let.

(5) Kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži vodo, ki je namenjena za napajanje živali in tako povzroči nevarnost za življenje in zdravje živali, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(6) Če ima dejanje iz petega odstavka za posledico pogin živali večje vrednosti ali večjega števila živali, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje onesnaženje pitne vode po 336. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije v prvem členu določa, da je dejanje storjeno z naklepnim onesnaženjem vode, ki jo ljudje uporabljajo kot pitno, in s tem povzročijo nevarnosti za zdravje ljudi. Storilec je lahko tudi pravna oseba.

Drugi člen je omilitven in določa obliko dejanja, storjeno iz malomarnosti. Tretji in četrti člen določata kvalificirano obliko za prvi in drugi člen dejanja. To pomeni, da kvalificirata tudi dejanje iz drugega člena, storjeno iz malomarnosti. Določata, da je kaznivo dejanje hujše, če nastanejo posledice: huda telesna poškodba ali smrt ene ali več oseb.

V petem odstavku je določeno, da je kaznivo dejanje storjeno tudi, če storilec naklepno povzroči onesnaženje vode, s katero se napajajo živali, in tako povzroči nevarnost za življenje in zdravje živali. Šesti odstavek je kvalificirana oblika petega in določa, da je dejanje hujše, če ima za posledico pogin živali večje vrednosti ali večjega števila.

2.5 ONESNAŽENJE ŽIVIL ALI KRME

(1) Kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži živila in tako povzroči nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do treh mesecev.

(3) Če ima dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena za posledico hudo telesno poškodbo ene ali več oseb, se storilec kaznuje za dejanje iz prvega odstavka z zaporom do petih let, za dejanje iz drugega odstavka pa z zaporom do treh let.

(4) Če ima dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje za dejanje iz prvega odstavka z zaporom od enega do dvanajstih let, za dejanje iz drugega odstavka pa z zaporom od enega do osmih let.

(5) Kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži živalsko krmo ali druga krmila, ki so namenjena za prehrano živali in tako povzroči nevarnost za življenje ali zdravje živali, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(6) Če ima dejanje iz prejšnjega odstavka za posledico pogin živali večje vrednosti ali večjega števila živali, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje onesnaženje živil ali krme po 337. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije v prvem odstavku določa, da je storilec kaznivega dejanja vsakdo, ki s škodljivo snovjo onesnaži živila ali krmo in povzroči nevarnost za zdravje ljudi.

V drugem členu določa, da je dejanje manj hudo, če je storjeno iz malomarnosti. V tretjem in četrtem členu določa, da sta dejanji iz prvega in drugega člena hujši, če imata za posledico hudo telesno poškodbo ali smrt ene ali več oseb.

V petem odstavku določa, da je dejanje storjeno tudi pri onesnaženju živalske krme in pri tem povzročitve nevarnosti za živali. Šesti odstavek pa določa, da je dejanje hujše, če ima zaradi določil petega odstavka za posledico pogin živali večje vrednosti ali večjega števila.

2.6 PROTIPRAVNO ZAVZETJE NEPREMIČNINE

(1) Kdor zavzame tuje zemljišče, ki je po predpisih določeno za zavarovano zemljišče ali območje, naravno vrednoto ali javno dobro, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(2) Enako se kaznuje, kdor zavzame tuje zemljišče z namenom, da ga uporabi za gradnjo.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Storilec kaznivega dejanja protipravno zavzetje nepremičnine po 338. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije je lahko vsakdo. Samo ime kaznivega dejanja na začetku ni povezano z okoljem, toda v prvem odstavku je določeno, da je kaznivo dejanje zavzetje zavarovanega zemljišča, naravne vrednote ali javnega dobrega. V drugem odstavku je določeno, da je kaznivo dejanje storjeno tudi v primeru zavzetja z namenom gradnje.

Kvalificirane oziroma omilitvene oblike kaznivega dejanja ni, saj se kaznivo dejanje lahko stori le naklepno.

2.7 UNIČENJE NASADOV S ŠKODLJIVO SNOVJO

Kdor s škodljivo snovjo povzroči uničenje tujih rastlin, sadnih dreves ali drugih nasadov in s tem povzroči večjo škodo na teh nasadih, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje uničenje nasadov s škodljivo snovjo po 339. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije lahko stori vsakdo in samo z naklepno obliko. V svojem besedilu določa, da je dejanje storjeno, če storilec uniči tuji rastlinski nasad s škodljivo snovjo. Dejanje ni storjeno, če gre za posamezno rastlino in ne nasad. Povzročena mora biti večja škoda (nad 5000 EUR), v nasprotnem primeru se dejanje kvalificira kot kaznivo dejanje poškodovanje tuje stvari po 220. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije.

2.8 UNIČEVANJE GOZDOV

(1) Kdor zavestno v nasprotju s predpisi ali odredbami pristojnih organov v večjem obsegu krči ali seka na golo gozd ali ga kako drugače uničuje, pa pri tem niso dani znaki kakšnega drugega kaznivega dejanja, se kaznuje z zaporom do enega leta.

(2) Kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka v varovalnem gozdu ali gozdu, ki ima poseben namen, se kaznuje z zaporom do treh let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje uničevanje gozdov po 340. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije lahko le naklepno stori vsakdo, tudi lastnik gozda. Elementi kaznivega dejanja v prvem odstavku so v krčenju gozdov, goloseku ali drugačnem uničenju. V drugem odstavku je kvalificirana oblika, ki nastane, če so dejanja iz prvega odstavka storjena v varovalnem gozdu ali gozdu, ki ima poseben namen.

2.9 MUČENJE ŽIVALI

(1) Kdor surovo ravna z živaljo ali ji po nepotrebnem povzroča trpljenje, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(2) Kdor se ukvarja z organizacijo borb živali ali stav v zvezi z borbo živali ali se ukvarja z vzrejo in vzgojo živali z namenom uporabe za borbo živali, se kaznuje z zaporom do dveh let in denarno kaznijo.

(3) Kdor z dejanjem iz prvega odstavka tega člena muči več živali ali mučeno žival trajno pohabi ali na krut način povzroči njen pogin, se kaznuje z zaporom do treh let.

(4) Če je zaradi dejanja iz drugega odstavka tega člena žival trajno hudo pohabljen ali pogine, se storilec kaznuje z zaporom do treh let in denarno kaznijo.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje mučenje živali po 341. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije v prvem členu opredeljuje povzročanje trpljenja s surovim ravnanjem z živalmi. V drugem členu je neke vrste kvalificirana oblika, vendar določa točno določeno surovo ravnanje, in sicer organizacijo borb živali ter vzgojo živali z namenom borbe.

Tretji odstavek je kvalificirana oblika prvega odstavka v primeru, da je mučenju izpostavljenih več živali ali se mučene živali trajno pohabijo ali na krut način povzročijo njihov pogin. Četrty odstavek pa je kvalificirana oblika drugega odstavka, v primeru, da je žival kot posledica dejanja trajno hudo pohabljen ali pogine.

2.10 NEZAKONIT LOV

(1) Kdor brez dovoljenja ali sicer neupravičeno lovi in ubije ali rani divjo žival ali jo ujame živo, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev.

(2) Če gre pri dejanju iz prejšnjega odstavka za divjad večje vrednosti ali divjad, pomembno po predpisih o lovstvu, ali je dejanje storjeno med varstveno dobo ali v skupini, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(3) Kdor lovi ogrožene ali zredčene vrste divjadi, katerih lov je prepovedan, kdor lovi brez posebnega dovoljenja divjad posamezne vrste, za katero je potrebno tako dovoljenje, kdor lovi na način ali s sredstvi, s katerimi se divjad množično pokončuje, ali kdor lovi s pomočjo motornega vozila ali žarometa, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje nezakonit lov po 342. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije lahko stori vsakdo in zanj je lahko odgovorna tudi pravna oseba. Dejanje je možno storiti le z naklepom. V svojem prvem členu opredeljuje neupravičen lov in uboj ali ranitev divje živali, brez dovoljenja.

Drugi člen opredeljuje kvalificirano obliko, če gre za divjad večje vrednosti ali pomembno divjad (po predpisih o lovstvu).

Tretji člen je prav tako kvalificirana oblika in se nanaša na lov ogroženih ali zredčenih vrst divjadi, katerih lov je prepovedan.

2.11 NEZAKONITI RIBOLOV

Kdor lovi ribe z razstrelivom, elektriko, strupom, omamnim sredstvom, pa pri tem povzroči pogin rib, ali lovi na način, ki je škodljiv za njihovo razmnoževanje, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje nezakoniti ribolov po 343. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije je možno storiti le naklepno, zanj pa je lahko odgovorna tako fizična kot pravna oseba.

Kaznivo dejanje je storjeno, ko se lovi z razstrelivom, elektriko, strupom ali omamnim sredstvom in je s tem povzročen pogin rib. Prav tako določa, da je kaznivo dejanje storjeno, če se lovi na način, ki škoduje razmnoževanju vrst.

2.12 NEZAKONITO RAVNANJE Z ZAŠČITENIMI ŽIVALMI IN RASTLINAMI

(1) Kdor nezakonito poseduje, odvzame, poškoduje, usmrti, izvaža, uvaža ali trguje z zaščitnimi divjimi živalskimi ali rastlinskimi vrstami, zaščitnimi živalmi ali rastlinami ali njihovimi deli ali iz njih izdelanimi izdelki, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Če je stvar iz prejšnjega odstavka velikega ali izjemnega naravovarstvenega pomena ali če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno v hudodelski združbi za izvedbo takih dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami po 344. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije je dejanje, ki ga lahko stori vsakdo, storitev pa je možna z vsemi ravnanji.

Prvi člen opisuje, da gre za nezakonito posest, odvzem, poškodovanje, usmrnitev zaščitnih živali ali rastlin, vrst ali njihovih delov. Drugi člen je kvalifikacijska oblika, ki predvideva velik ali izjemen naravovarstveni pomen rastlin ali živali in storitev dejanja v hudodelski združbi.

2.13 PRENAŠANJE KUŽNIH BOLEZNI PRI ŽIVALIH IN RASTLINAH

(1) Kdor med epidemijo kakšne živalske kužne bolezni, ki lahko spravi v nevarnost rejo živali na celotnem območju države, ne ravna po predpisih, s katerimi so določeni ukrepi za zatiranje ali preprečevanje bolezni, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(2) Enako se kaznuje, kdor med trajanjem nevarnosti za bolezen ali škodljivce, ki lahko spravijo v nevarnost rastlinski svet na celotnem območju države, ne ravna po predpisih, s katerimi so določeni ukrepi za zatiranje ali preprečevanje bolezni ali škodljivcev.

(3) Če ima dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena za posledico razširitev kužne bolezni ali škodljivcev v večjem obsegu, se storilec kaznuje z zaporom do dveh let.

(4) Če je dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje prenašanje kužnih bolezni pri živalih in rastlinah po 345. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije je dejanje, ki ga lahko stori tako fizična kot pravna oseba in se stori naklepno ali iz malomarnosti.

V prvem odstavku določa, da z neupoštevanjem predpisov o zatiranju ali preprečevanju bolezni med epidemijo živalske kužne bolezni storilec spravi v nevarnost rejo živali na celotnem območju države.

V drugem odstavku določa, da je enako kaznivo, če elementi prvega odstavka spravijo v nevarnost rastlinski svet na celotnem območju države.

Tretji odstavek je kvalificirana oblika prvega in drugega odstavka z razširitvijo kužne bolezni ali škodljivcev v večjem obsegu.

Četrty pa je omilitveni in določa dejanje prvih treh odstavkov, če je to storjeno iz malomarnosti.

2.14 IZDELOVANJE ŠKODLJIVIH ZDRAVIL ZA ZDRAVLJENJE ŽIVALI

(1) Kdor izdelava za prodajo ali razpečava snovi kot zdravila za zdravljenje ali preprečevanje kužnih bolezni pri živalih, ki so nevarna za njihovo življenje ali zdravje, pa so zaradi tega poginile živali večje vrednosti ali več živali ali so se razširile kužne bolezni, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(2) Snovi iz prejšnjega odstavka tega člena se vzamejo.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje izdelovanje škodljivih zdravil za zdravljenje živali po 346. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije je naklepno, odgovorni zanj pa sta lahko fizična in pravna oseba.

V svojem prvem členu določa, da so kaznivi izdelava in prodaja ali razpečevanje snovi za zdravljenje ali prenašanje kužnih bolezni, ki so nevarne za živali, pri tem pa mora poginiti večje število živali ali pa žival večje vrednosti ali se je kužna bolezen razširila. Drugi odstavek določa odvzem snovi, ki je predmet kaznivega dejanja.

2.15 NEVESTNA VETERINARSKA POMOČ

Veterinar ali drug veterinarski delavec, ki pri opravljanju veterinarske dejavnosti iz malomarnosti ravna v očitnem nasprotju s pravili veterinarske znanosti in stroke in tako povzroči pogin živali večje vrednosti, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje nevestna veterinarska pomoč po 347. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije je dejanje, ki ga lahko stori le veterinar ali drug veterinarski

delavec, zanj pa je lahko odgovorna tudi pravna oseba. Dejanje je malomarno, saj se lahko stori le iz malomarnosti.

V svojih določilih govori, da gre za kaznivo dejanje pri malomarnem ravnanju veterinarja ali veterinarskega delavca, ki je v nasprotju s pravili stroke in ima za posledico povzročitev pogina živali večje vrednosti.

2.16 OGROŽANJE OKOLJA S HRUPOM ALI SVETLOBO

(1) Kdor s kršitvijo predpisov povzroča čezmeren hrup ali premočno osvetlitev, s katero se lahko povzročijo hujše okvare zdravja ljudi, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(vir – internetna stran Uradnega lista Republike Slovenije)

Kaznivo dejanje ogrožanje okolja s hrupom ali svetlobo po 317. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije spada v poglavje kaznivih dejanj zoper splošno varnost ljudi in premoženja, čeprav ima vse znake in elemente, ki kažejo na obremenjevanje okolja in s tem posledico za zdravje ljudi.

Kaznivo dejanje lahko stori vsakdo, in sicer z naklepom ali z malomarnostjo. V svojem prvem členu določa, da mora biti ravnanje v nasprotju s predpisi in da mora povzročati čezmeren hrup ali premočno osvetlitev, ki imata za posledico hujše okvare zdravja ljudi.

V drugem odstavku, ki je omilitveni, govori o dejanju iz prvega odstavka, storjenem iz malomarnosti.

3 STATISTIKA

3.1 OBRAVNAVANI STATISTIČNI PODATKI

Statistični podatki, na podlagi katerih je bila opravljena statistična analiza, so bili pridobljeni na internetni strani Slovenske policije in zajemajo statistične podatke kaznivih dejanj iz 32. poglavja Kazenskega zakonika in kaznivo dejanje ogrožanje okolja s hrupom ali svetlobo iz 30. poglavja Kazenskega zakonika (v nadaljevanju – vseh kaznivih dejanj s področja varovanja okolja).

V statističnih podatkih v prilogi se pojavlja tudi 335. člen KZ – Vnašanje nevarnih snovi v državo, ki je v letu 2011 črtan v Ur. l. 91-3913/2011. Elementi kaznivega dejanja so se s spremembo vnesli v 334. člen KZ-1 – Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi. Tako je statistika členov 334. in črtanega 335. člena upoštevana kot eno kaznivo dejanje.

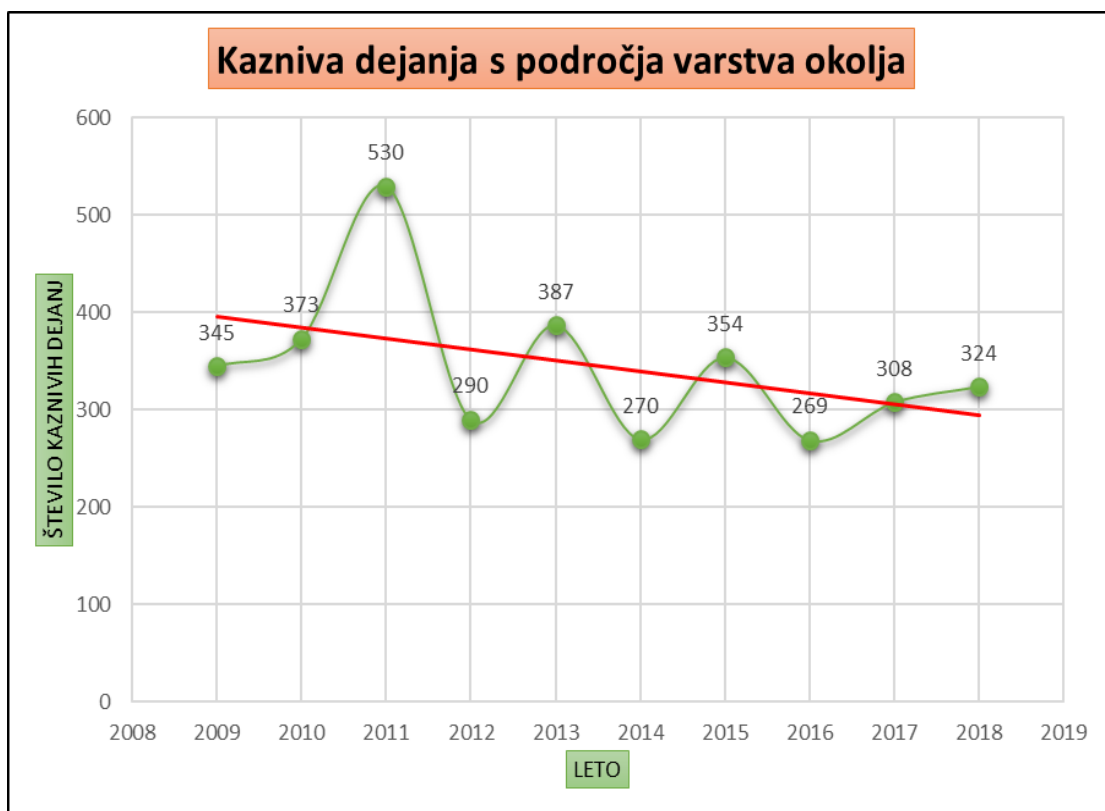
3.2 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVIH DEJANJ S PODROČJA VAROVANJA OKOLJA

Kazniva dejanja s področja varstva okolja so, gledano na statistične podatke od leta 2009 do 2018, v rahlem upadu, in sicer, če gledamo na podatke strogo statistično. Pri podrobnem pregledu opazimo, da je v letu 2011 ekstremno veliko obravnavanih kaznivih dejanj, kar vpliva tudi na statistični upad, ki je viden na grafikonu.

Skrb vzbujajoč je podatek, da so od leta 2016 do 2018 obravnavana kazniva dejanja s področja varovanja okolja v porastu in so dosegla raven iz leta 2009. Glede na ozaveščanje, promocijo, delovne akcije je bil pričakovan večji upad obravnavanih kaznivih dejanj, ki se pa z izjemo v letu 2011 vsako leto giblje med 270 in 340 kaznivih dejanj.

Naslednji grafikon prikazuje statistiko vseh obravnavanih kaznivih dejanj s področja varovanja okolja med leti 2009 in 2018. Pri podrobnem pregledu statističnih podatkov v letu 2011 je bilo, kot bo predstavljeno v nadaljevanju, ugotovljeno, da le -ta botruje veliki količini naznanjenih kaznivih dejanj po 338. členu Kazenskega zakonika – protipravno zavzetje nepremičnin.

Kot je že omenjeno, grafikon prikazuje rahel upad obravnavanih kaznivih dejanj s področja varovanja okolja in rast v zadnjih treh letih.

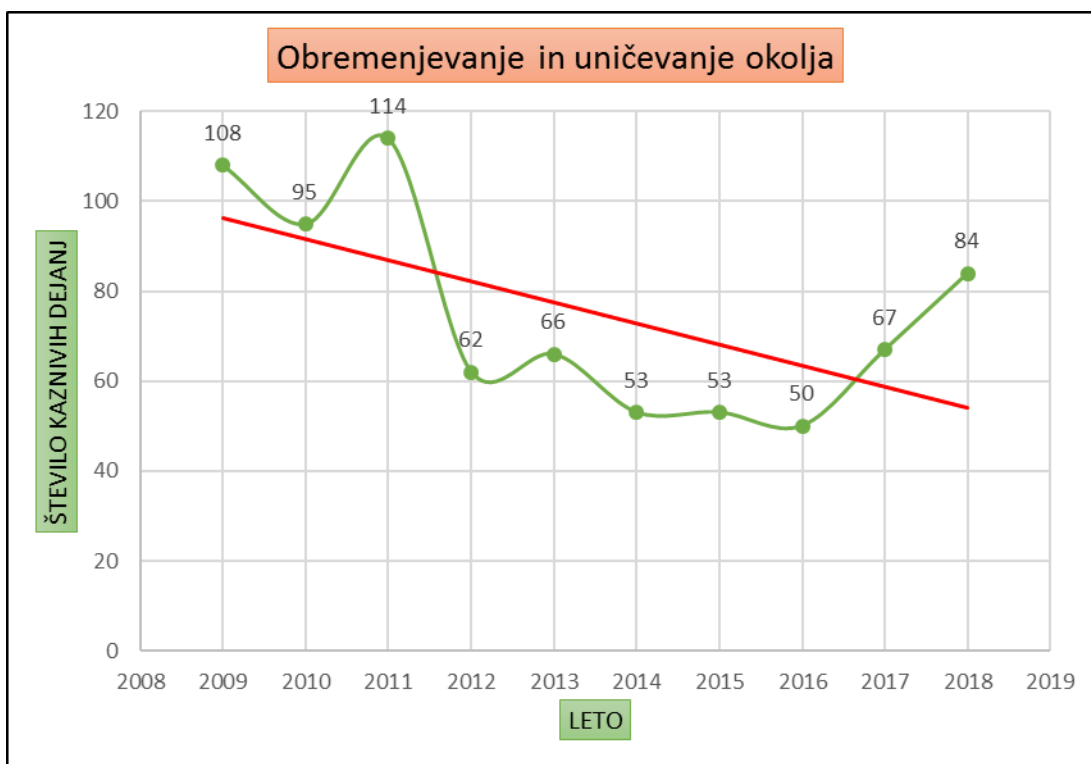

Grafikon 1: statistika kaznivih dejanj s področja varstva okolja
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.3 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA OBREMENJEVANJA IN UNIČEVANJA OKOLJA

Obravnavana kazniva dejanja Obremenjevanja in uničevanja okolja so v obdobju med leti 2009 do 2018, gledano povprečno, v upadu za polovico. Ponovno je skrb vzbujajoč podatek strma rast v zadnjih letih.

Kot prikazuje naslednji grafikon, je razviden velik padec obravnav kaznivih dejanj Obremenjevanja in uničenja okolja v obdobju od leta 2011 do 2012. V nadaljevanju je obravnava v zelo rahlem padcu, od leta 2016 do 2018 pa v strmem porastu. Dvig obravnavanih kaznivih dejanjih v zadnjih dveh letih znaša kar oseminšestdeset odstotkov.

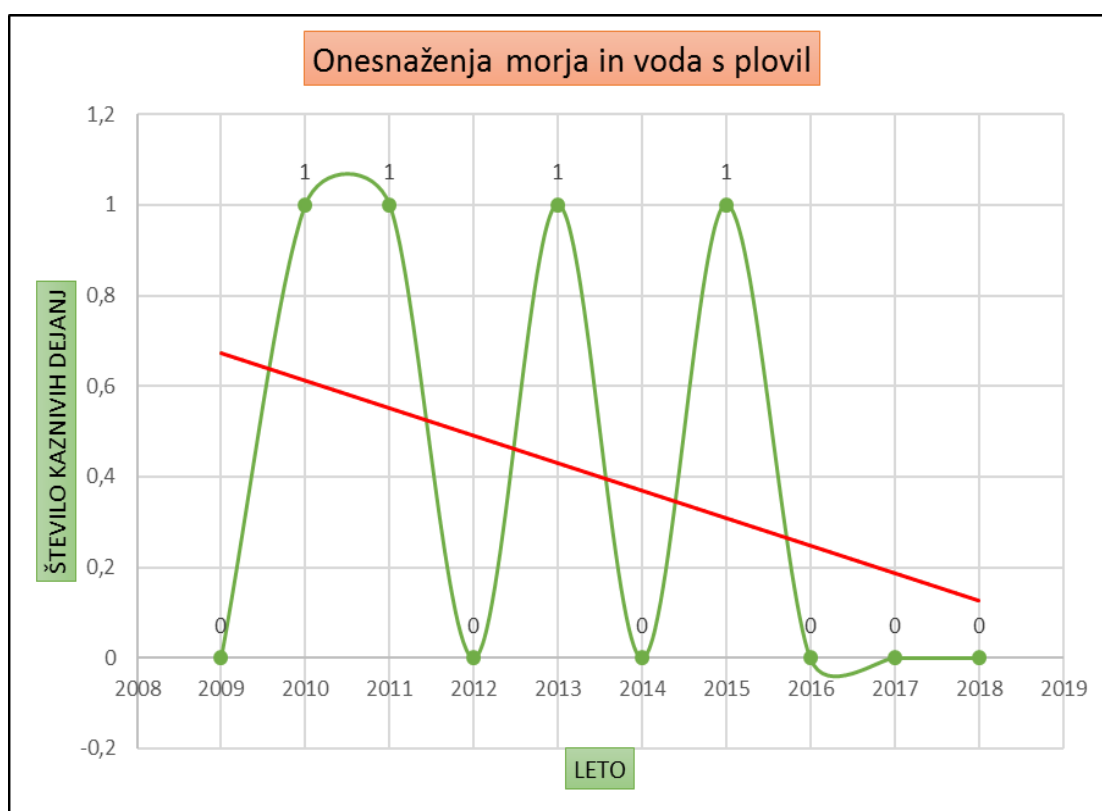

Grafikon 2: statistika kaznivih dejanj Obremenjevanja in uničenja okolja
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.4 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA ONESNAŽENJA MORJA IN VODA S PLOVILI

Kaznivo dejanje onesnaženja morja in voda s plovil je v Republiki Sloveniji obravnavano štirikrat v obdobju desetih let, ki zajemajo uporabljene statistične podatke.

Statistično povprečje, ki ga prikazuje naslednji grafikon, zaradi neobravnav kaznivih dejanj v zadnjih treh letih kaže padec, vendar to ni relevanten podatek. Prav tako je kazniva dejanja onesnaženja morja in voda s plovil težko odkrivati in zato tudi niso prijavljena in posledično obravnavana.

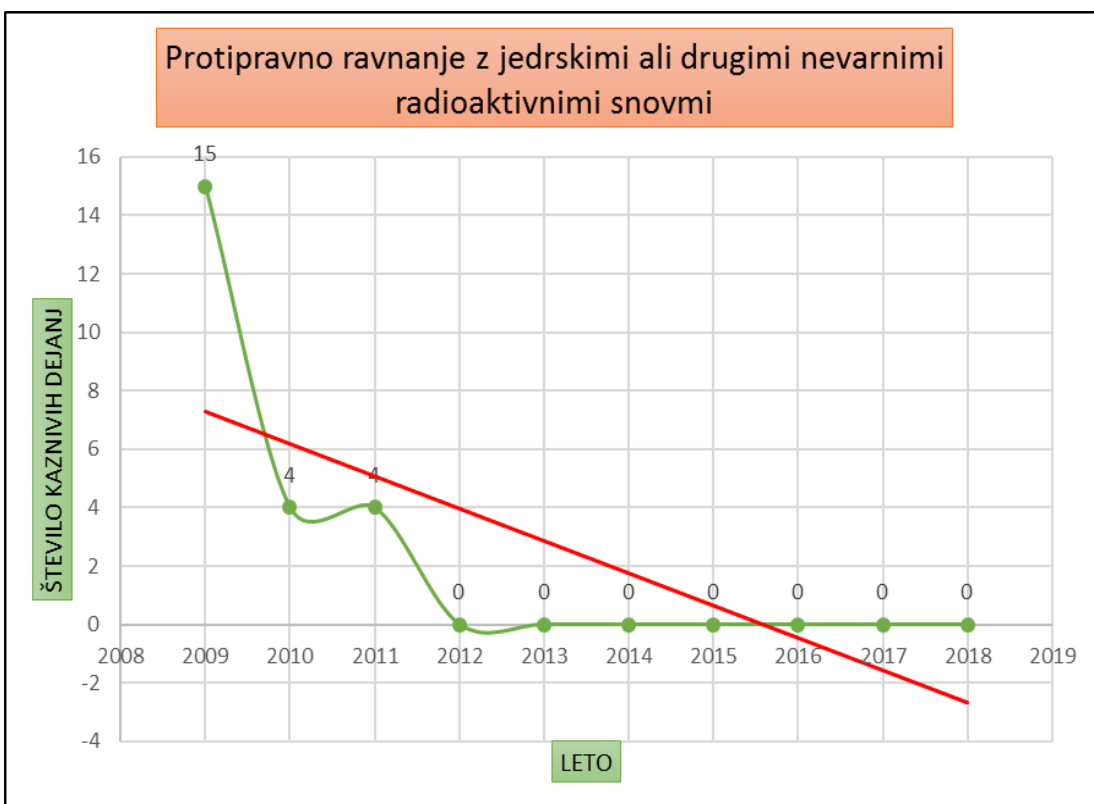

Grafikon 3: statistika kaznivih dejanj Onesnaženja morja in voda s plovil
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.5 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA PROTIPRAVNEGA RAVNANJA Z JEDRSKIMI ALI DRUGIMI NEVARNIMI RADIOAKTIVNIMI SNOVMI

Obravnave kaznivih dejanj Protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi od leta 2009 do 2012 strmo padajo.

Po letu 2012 pa do leta 2018 obravnavanih kaznivih dejanj Protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi ni, kot prikazuje spodnji grafikon.

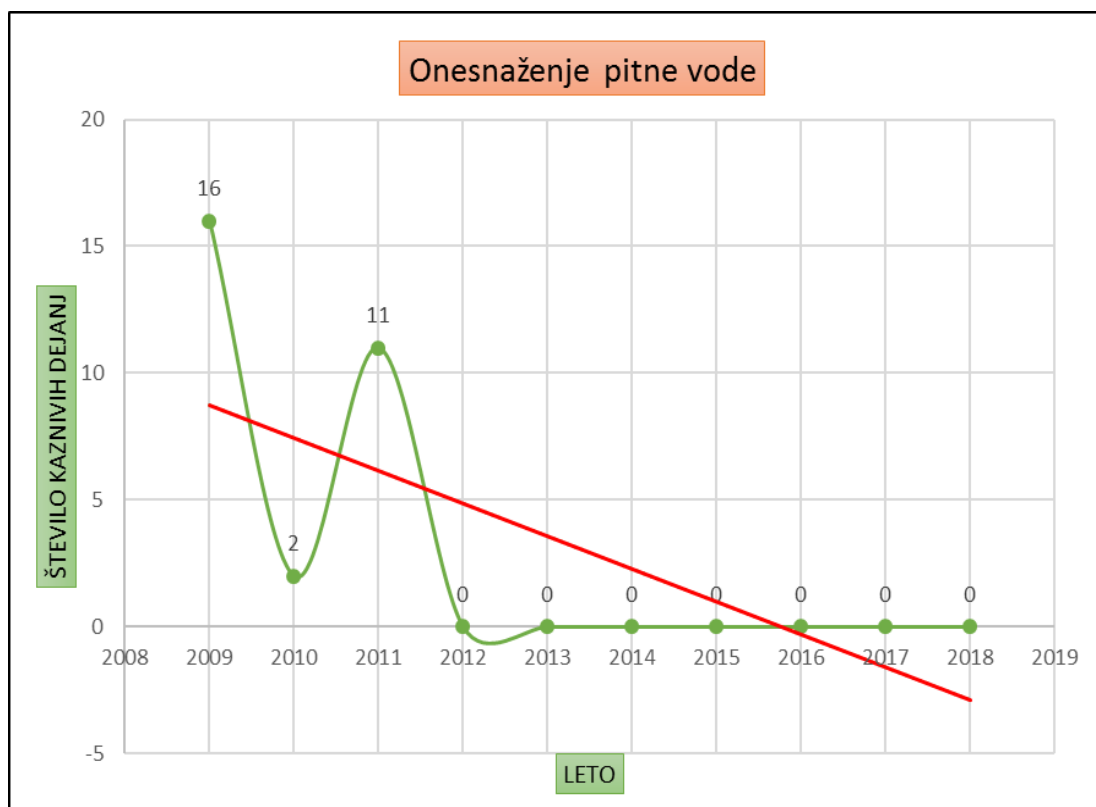

Grafikon 4: statistika kaznivih dejanj Protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.6 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA ONESNAŽENJA PITNE VODE

Podobno kot pri kaznivem dejanju Protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi so v obdobju od leta 2009 do leta 2012 v strmem padcu tudi kazniva dejanja Onesnaženja pitne vode, naprej pa statistika obravnav ne beleži.

Podatki so prikazani v naslednjem grafikonu.

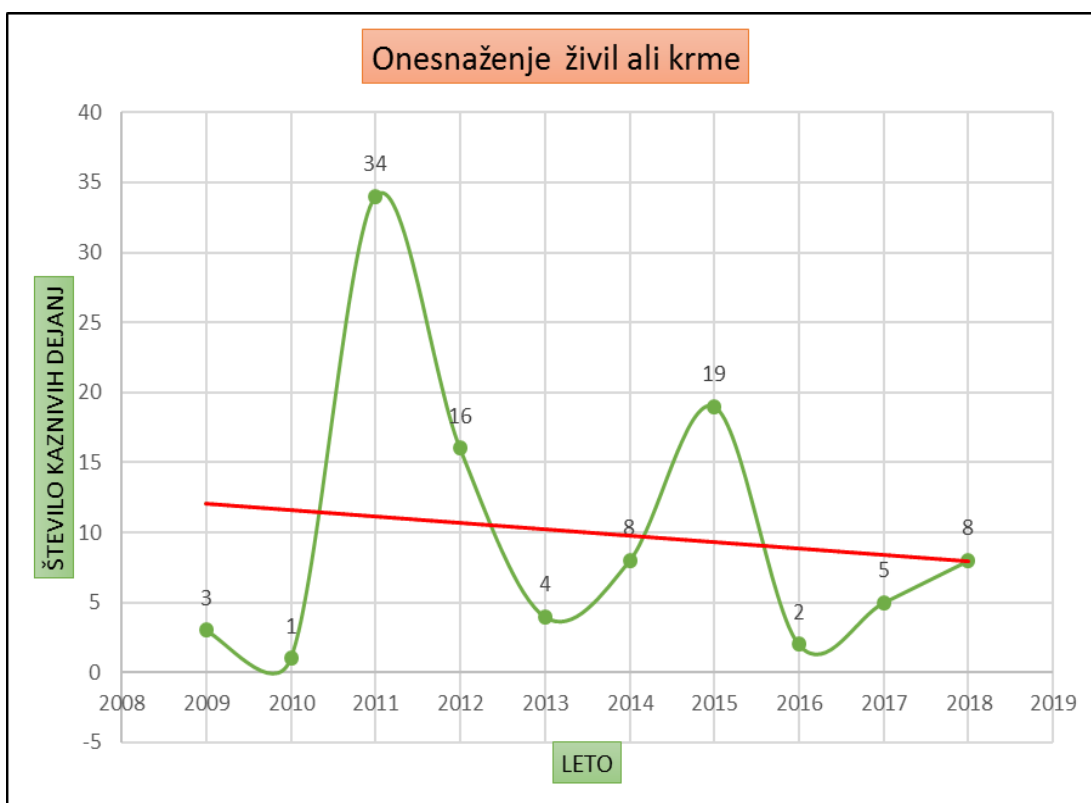

Grafikon 5: statistika kaznivih dejanj Onesnaženja pitne vode
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.7 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA ONESNAŽENJA ŽIVIL ALI KRME

Pri kaznivem dejanju Onesnaženje živil ali krme vidimo, da število obravnavanih kaznivih dejanj močno niha.

Pri določanju povprečne vrednosti je sicer viden padec obravnave omenjenih kaznivih dejanj, ki pa podobno kot kaznivo dejanje Obremenjevanje in uničevanje okolja v zadnjih dveh letih narašča, kot je prikazano v naslednjem grafikonu.

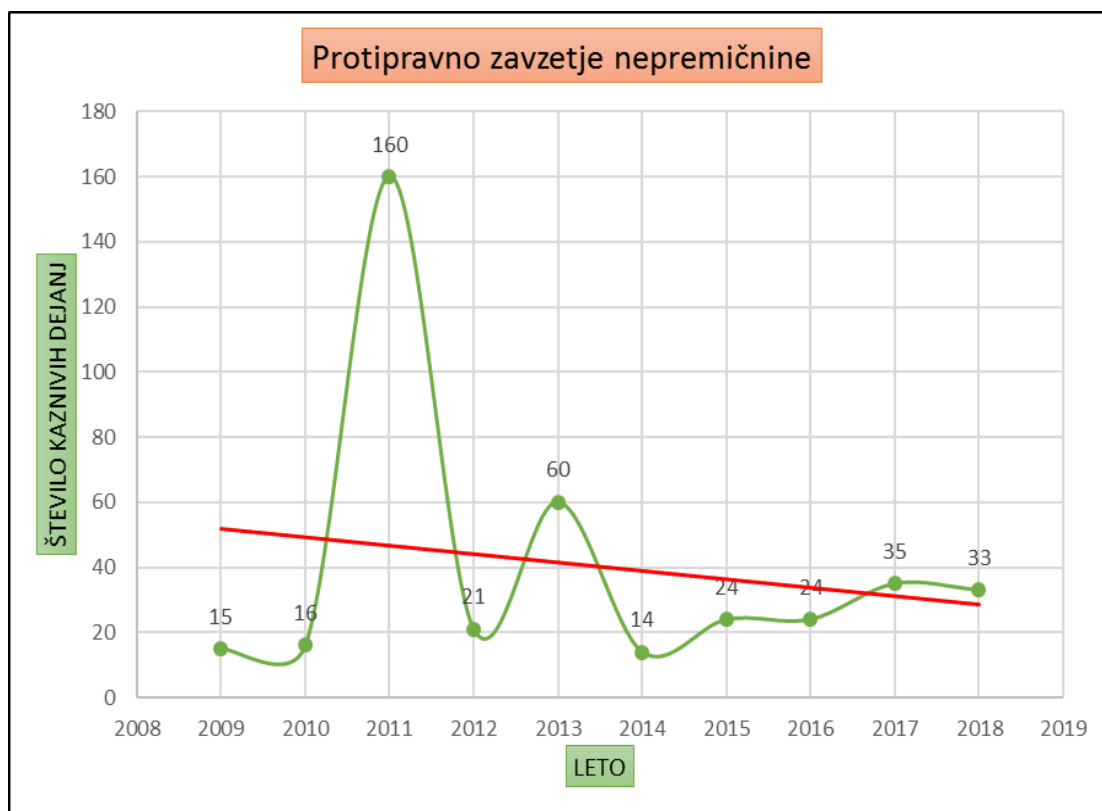

Grafikon 6: statistika kaznivih dejanj Onesnaženja živil ali krme
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.8 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA PROTIPRAVNEGA ZAVZETJA NEPREMIČNIN

Letna obravnava kaznivih dejanj Protipravnega zavzetja nepremičnin se povprečno giblje med trideset in petdeset.

Izjema je leto 2011, kot prikazuje naslednji grafikon. V omenjenem letu je bilo prijavljenih in obravnavanih kar 160 tovrstnih kaznivih dejanj. Ravno zaradi tega leta grafikon v povprečju prikazuje padec obravnave kaznivih dejanj, ki pa, gledano grafikon od leta 2014 do leta 2018, v povprečju raste.

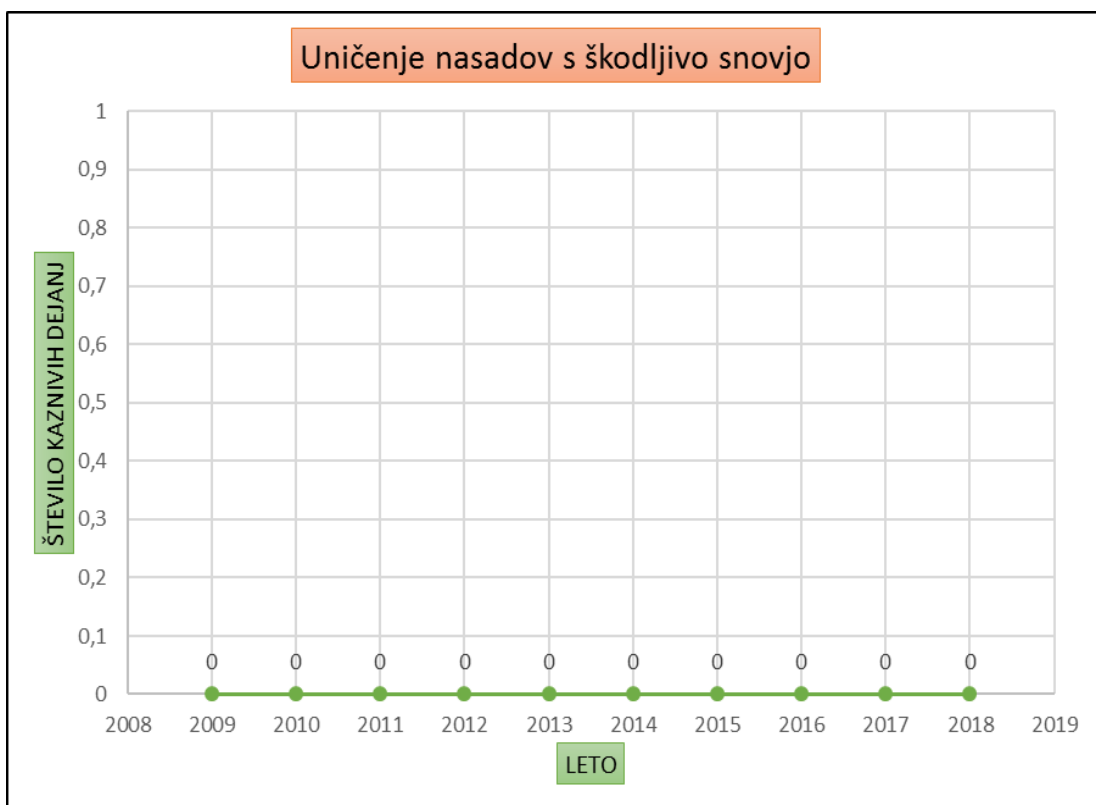

Grafikon 7: statistika kaznivih dejanj Protipravnega zavzetja nepremičnine
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.9 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA UNIČENJE NASADOV S ŠKODLJIVO SNOVJO

Kaznivo dejanje Uničenje nasadov s škodljivo snovjo od leta 2009 do leta 2018 v Republiki Sloveniji, kot je razvidno iz spodnjega grafikona, ni bilo obravnavano.

Vzrok za to bi lahko bila napačna kvalifikacija nekaterih kaznivih dejanj, ki se zaradi namena poškodovati rastlino obravnavajo kot kazniva dejanja Poškodovanje tuje stvari po 220. členu Kazenskega zakonika (KZ-1).

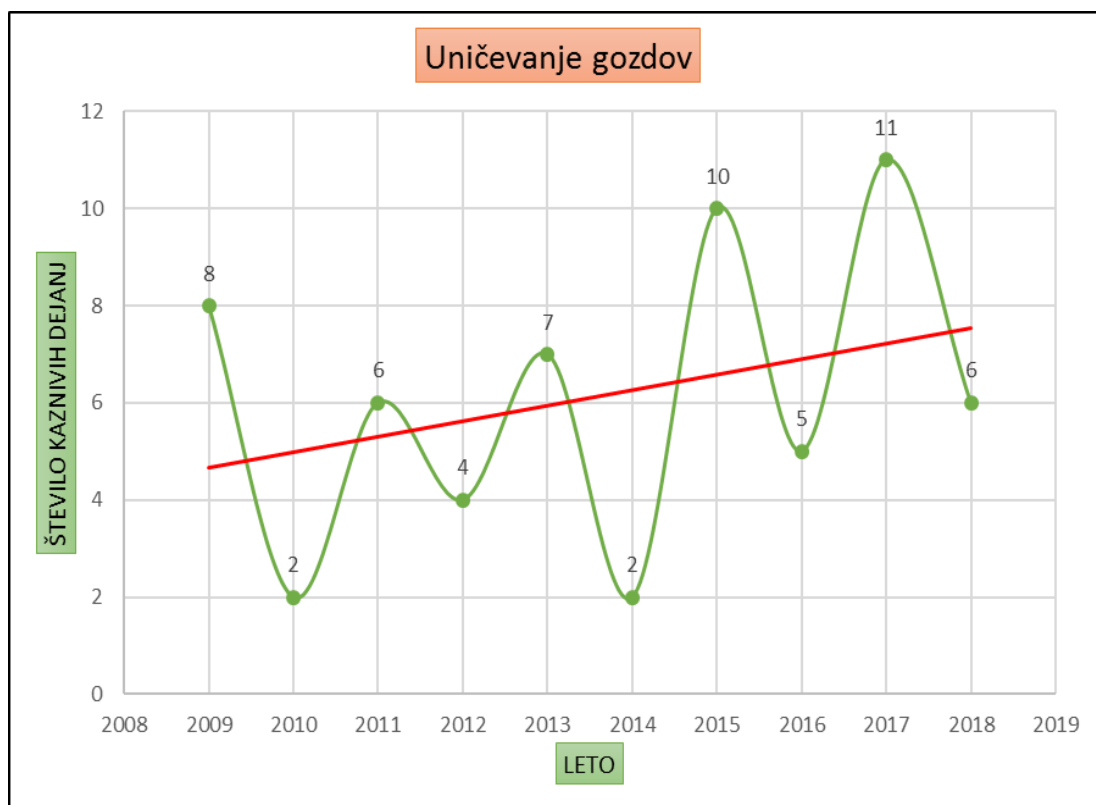

Grafikon 8: statistika kaznivih dejanj Uničenje nasadov s škodljivo snovjo
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.10 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA UNIČEVANJE GOZDOV

Uničevanje gozdov je kaznivo dejanje, ki je po statističnih podatkih, zajetih v raziskavo, v porastu.

Kot je razvidno iz grafikona, obravnava kaznivega dejanja Uničevanja gozdov iz leta v leto niha, gledano povprečje pa se je obravnava kaznivih dejanj od leta 2009 do 2018 povečala za približno sedemdeset odstotkov.

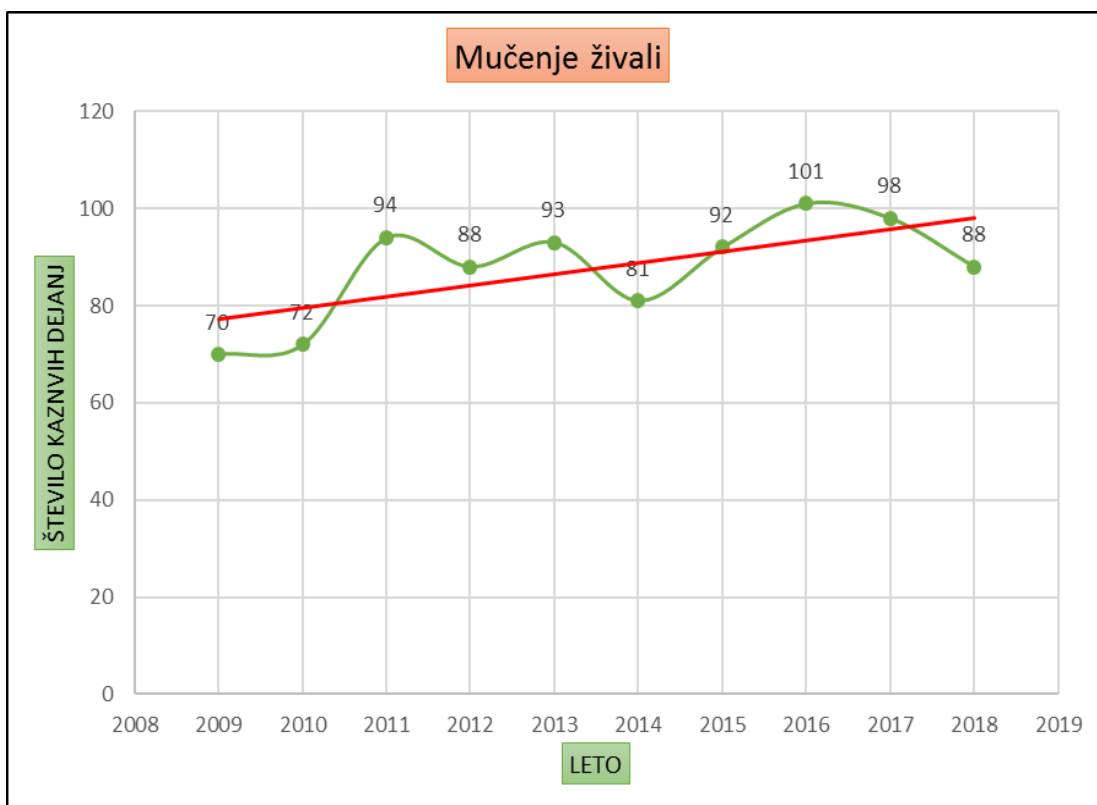

Grafikon 9: statistika kaznivih dejanj Uničevanja gozdov
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.11 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA MUČENJA ŽIVALI

Preseneča dejstvo, razvidno iz spodnjega grafikona, da se število obravnavanih kaznivih dejanj Mučenja živali v vsem obdobju obravnavanih statističnih podatkov giblje letno med sedemdeset in sto enim obravnavanim kaznivim dejanjem.

Grafikon prikazuje tudi rast obravnave kaznivega dejanja, in sicer približno dvajset-odstotno v obdobju med leti 2009 in 2018.

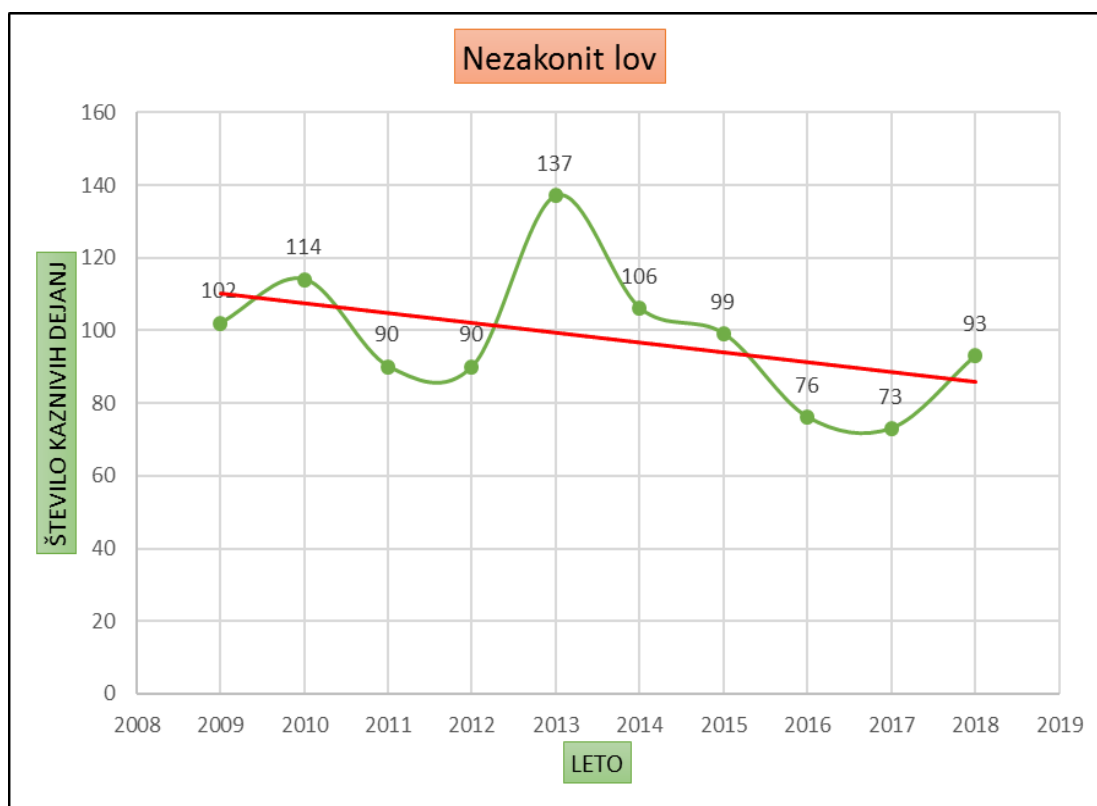

Grafikon 10: statistika kaznivih dejanj Mučenja živali
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.12 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA NEZAKONITEGA LOVA

Prav tako kot pri kaznivem dejanju Mučenja živali je presenetljivo visoko tudi število obravnavanih kaznivih dejanj Nezakonitega lova, ki se v zajetem obdobju statističnih podatkov prav tako giblje letno nad sedemdeset, pa tja do sto sedemintrideset kaznivih dejanj.

Obravnava kaznivih dejanj Nezakonitega lova v povprečju na leto pada, kot prikazuje spodnji grafikon.

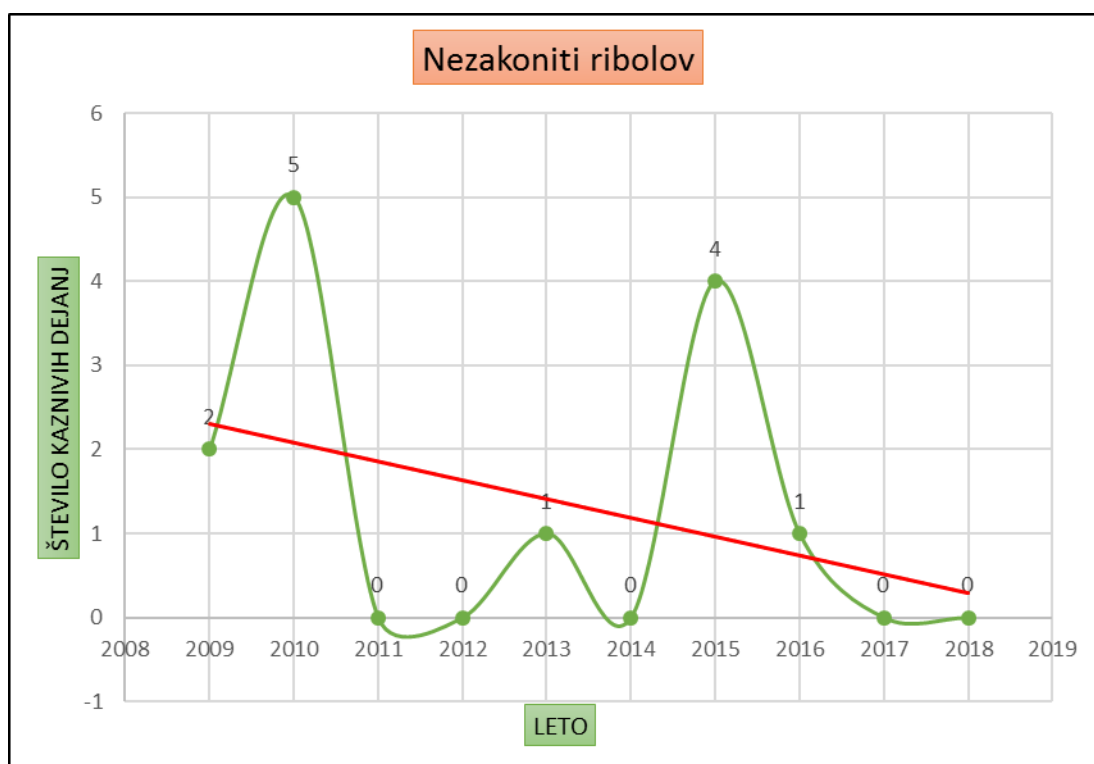

Grafikon 11: statistika kaznivih dejanj Nezakonitega lova
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.13 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA NEZAKONITEGA RIBOLOVA

Kaznivo dejanje Nezakonitega ribolova je v Republiki Sloveniji obravnavano redko, kakor je razvidno iz spodnjega grafikona.

Največ obravnavanih kaznivih dejanj je bilo v letu 2010 in letu 2015. V obdobju zadnjih treh let je bilo skupno obravnavano le eno kaznivo dejanje in povprečje obravnavanih kaznivih dejanj pada.

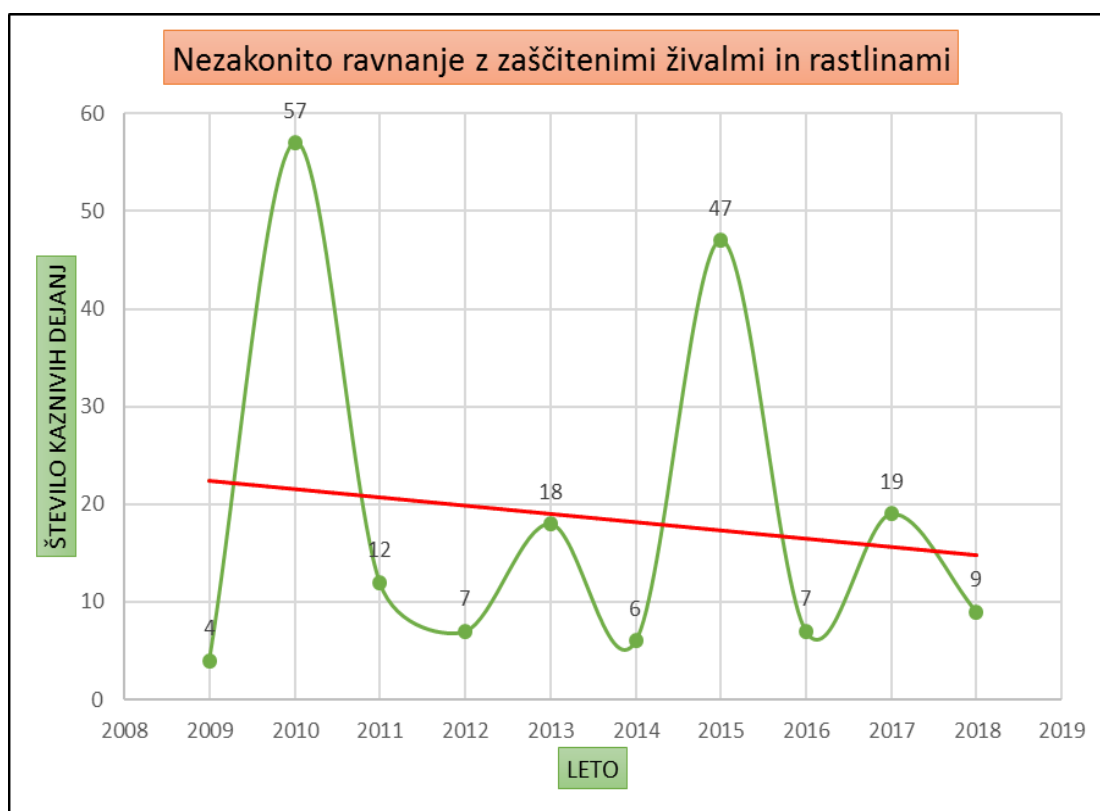

Grafikon 12: statistika kaznivih dejanj Nezakonitega ribolova
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.14 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA NEZAKONITEGA RAVNANJA Z ZAŠČITENIMI ŽIVALMI IN RASTLINAMI

Obravnava kaznivega dejanja Nezakonitega ravnanja z zaščitenimi živalmi in rastlinami se v obdobju, ki ga zajemajo statistični podatki, v povprečju giblje med petnajst in dvaindvajset obravnavanih kaznivih dejanj na leto.

Kot prikazuje grafikon, je obravnava kaznivih dejanj v obdobju od leta 2009 do leta 2018 v približno petindvajset-odstotnem upadu.

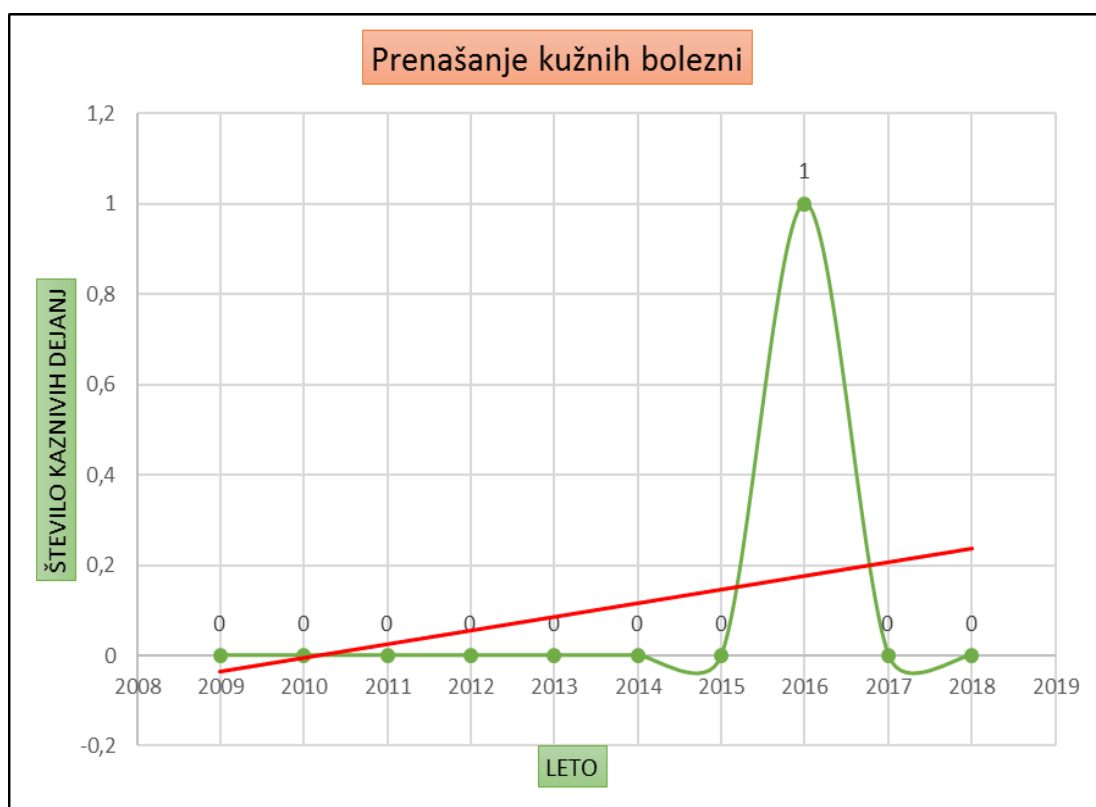
Grafikon 13: statistika kaznivih dejanj Nezakonitega ravnanja z zaščitenimi živalmi in rastlinami

(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.15 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA PRENAŠANJA KUŽNIH BOLEZNI

Kaznivo dejanje Prenašanje kužnih bolezni je bilo v obdobju od leta 2009 do leta 2018 obravnavano samo enkrat, in sicer v letu 2016, kot je razvidno iz grafikona.

Ugotavljanje padca, rasti oziroma povprečja obravnavanih kaznivih dejanj zaradi zgornjega dejstva ni možno.

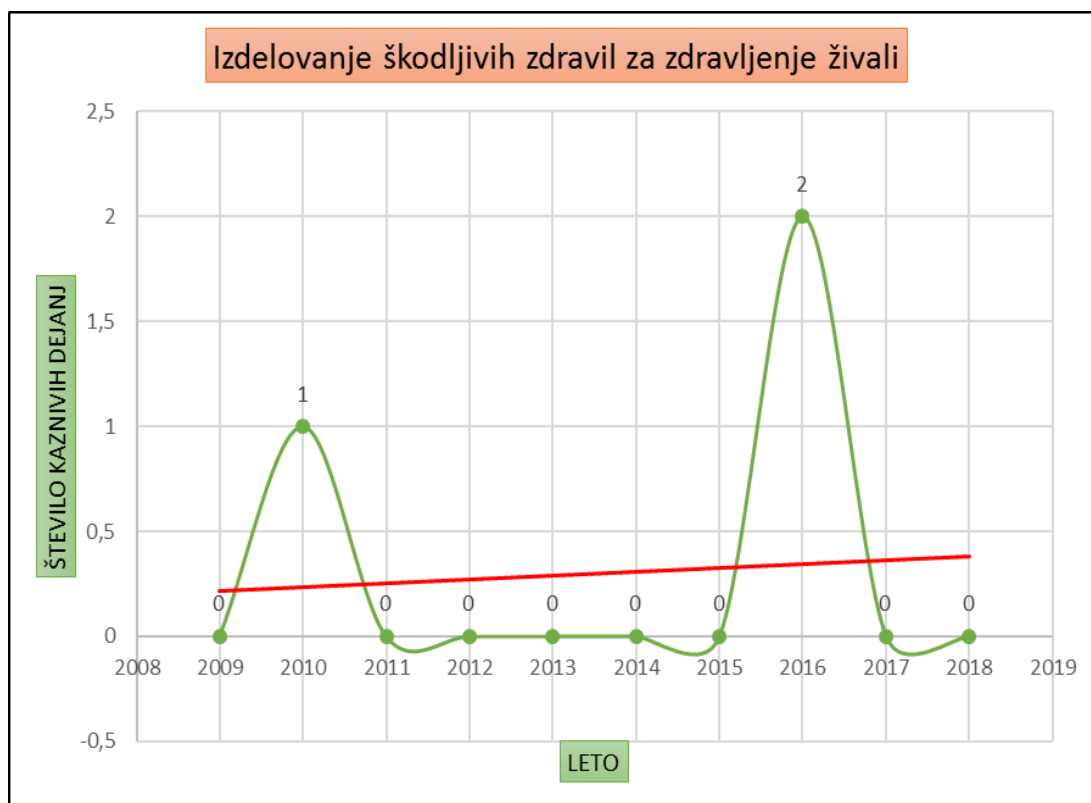

Grafikon 14: statistika kaznivih dejanj Prenašanja kužnih bolezni
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.16 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA IZDELOVANJA ŠKODLJIVIH ZDRAVIL ZA ZDRAVLJENJE ŽIVALI

V času obravnavanih statističnih podatkov je bilo kaznivo dejanje Izdelovanja škodljivih zdravil za zdravljenje živali obravnavano trikrat. Eno v letu 2010 in dva v letu 2016.

Spodnji grafikon sicer prikazuje rahlo rast obravnave kaznivih dejanj, ki pa zaradi zgornjih dejstev ni relevantna in je ni možno oceniti.

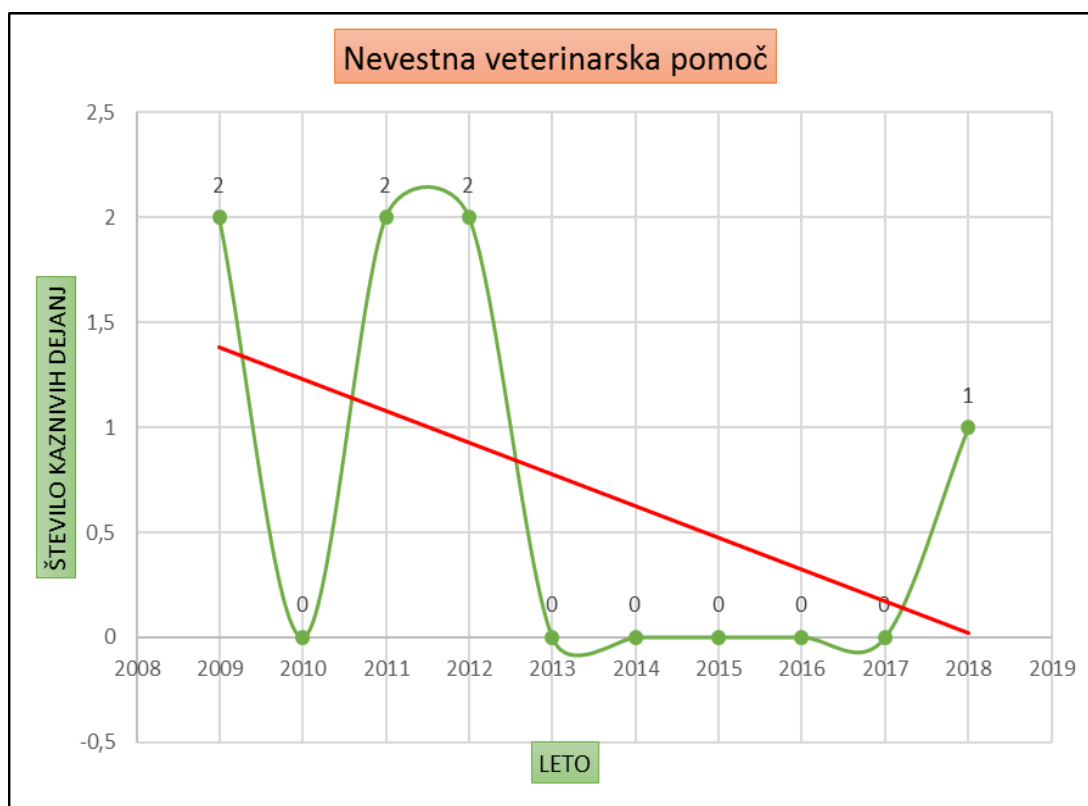

Grafikon 15: statistika kaznivih dejanj Izdelovanja škodljivih zdravil za zdravljenje živali (podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.17 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA NEVESTNE VETERINARSKE POMOČI

Kaznivo dejanje Nevestne veterinarske pomoči je kaznivo dejanje, pri katerem je storilec lahko le veterinar. Kljub temu obravnavani statistični podatki kažejo, da je bilo v obdobju med leti 2009 in 2018 skupaj obravnavanih sedem tovrstnih dejanj.

Spodnji grafikon prikazuje padec obravnav kaznivih dejanj, vendar glede na majhno količino obravnavanih kaznivih dejanj ni možno ugotavljati trenda padanja oziroma rasti.

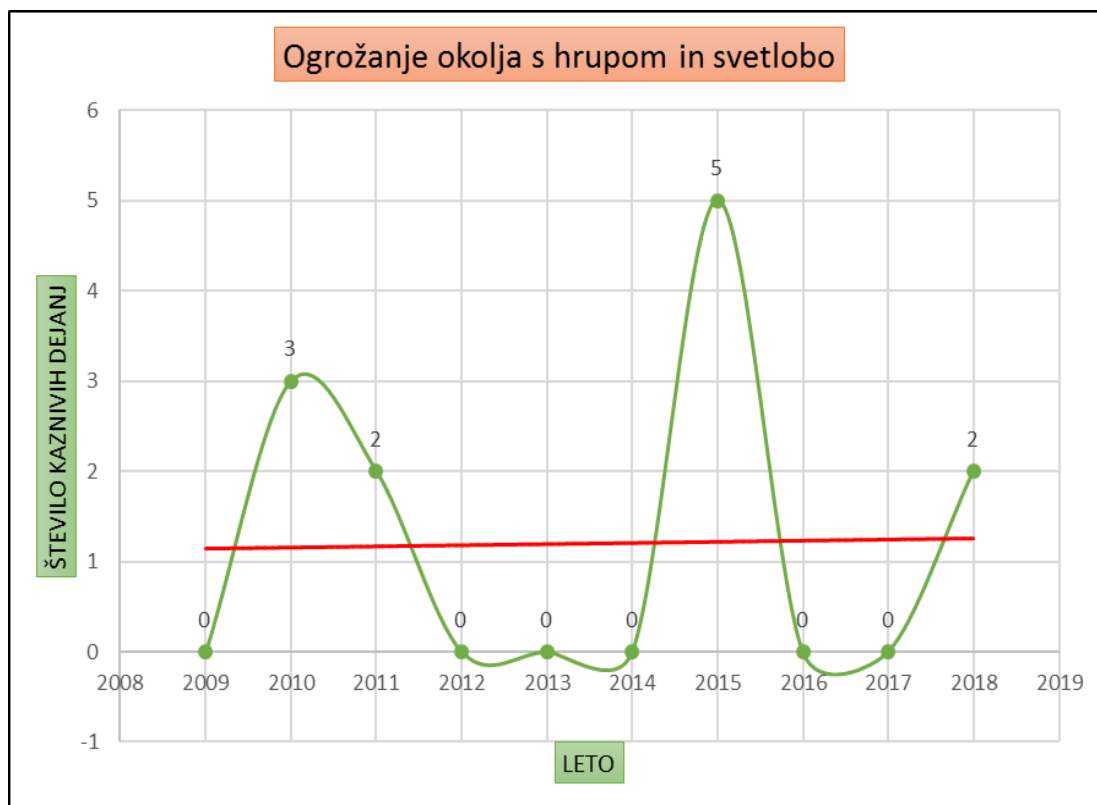

Grafikon 16: statistika kaznivih dejanj Nevestne veterinarske pomoči
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

3.18 STATISTIČNA ANALIZA KAZNIVEGA DEJANJA OGROŽANJA OKOLJA S HRUPOM IN SVETLOBO

Posebnost kaznivega dejanja Ogrožanja okolja s hrupom in svetlobo je v tem, da ne spada v 32. poglavje Kazenskega zakonika RS – zoper okolje, prostor in naravne dobrine, kljub temu pa ima vse elemente kaznivega dejanja zoper varstvo okolja.

Iz statističnih podatkov, ki so prikazani v spodnjem grafikonu, je možno razbrati, da je v obravnavanem obdobju bilo dvanajst obravnav tovrstnih kaznivih dejanj. Največ obravnavnih dejanj je bilo v letu 2015, povprečno pa približno eno kaznivo dejanje na leto.

Grafikon 17: statistika kaznivih dejanj Ogrožanje okolja s hrupom in svetlobo
(podatki: internetna stran Slovenske policije / grafikon: lastni vir)

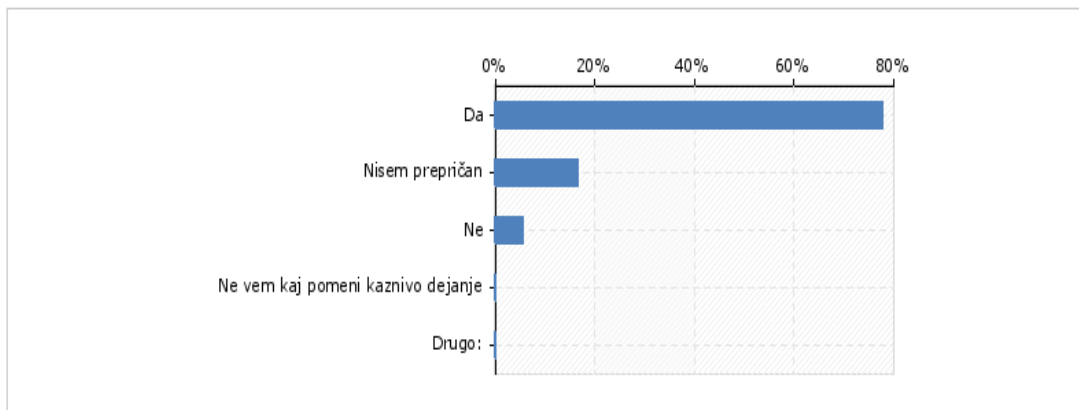
4 ANKETA

Anketa je bila pripravljena na internetni strani Enklikanketa. Anketo je opravljalo 51 oseb. Razmerje v spolu pri anketirancih je šest moških in štiri ženske na deset anketirancev. En od desetih je star med 18 in 30 let, ena četrtnina je starih med 45 in 60 let, šest od desetih je starih med 30 in 45 let in manj kot eden od desetih nad 60 let. Dokončana višja ali visoka izobrazba prevladuje. Šest od desetih anketirancev živi na vasi, ena četrtnina v manjših mestih in slaba dva od desetih v večjih mestih. (vir: internetna stran Enklikanketa – 1ka, prazna anketa v prilogi št. 2)

Med anketo so bila poleg splošnih vprašanj glede starosti, spola, dokončane izobrazbe in življenjskega okolja (anketna vprašanja od št. 7 do 10) postavljena naslednja vprašanja:

1. Ali je prav, da je kršitev predpisov varstva okolja, ki ogroža varnost ljudi, kvalificirana kot kaznivo dejanje?

Iz odgovorov na vprašanje je razvidno, da se javnost v večini strinja, da se obremenjevanje okolja s kršitvami predpisov kvalificira kot kaznivo dejanje, kar pomeni, da je javnost seznanjena z okoljsko problematiko, se zaveda resnosti okoljskih sprememb in želi, da so kršitelji okoljskih predpisov primerno kaznovani.

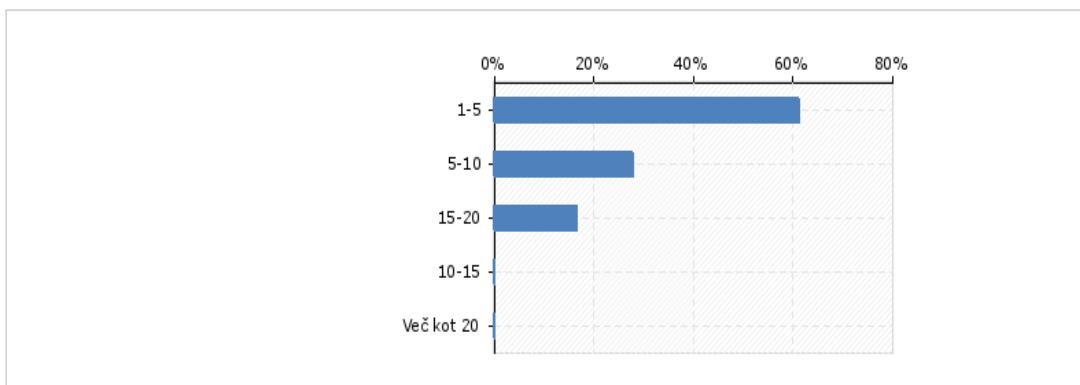

Grafikon 18: anketno vprašanje št. 1
(vir: internetna stran Enklikanketa 1ka)

2. Koliko kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine po kazenskem zakoniku RS poznate?

Z odgovori je dokazano, da javnost ve, da kazniva dejanja zoper okolje, naravne dobrine in prostor obstajajo, vendar ni dovolj seznanjena z vsemi kaznivimi dejanji, ki

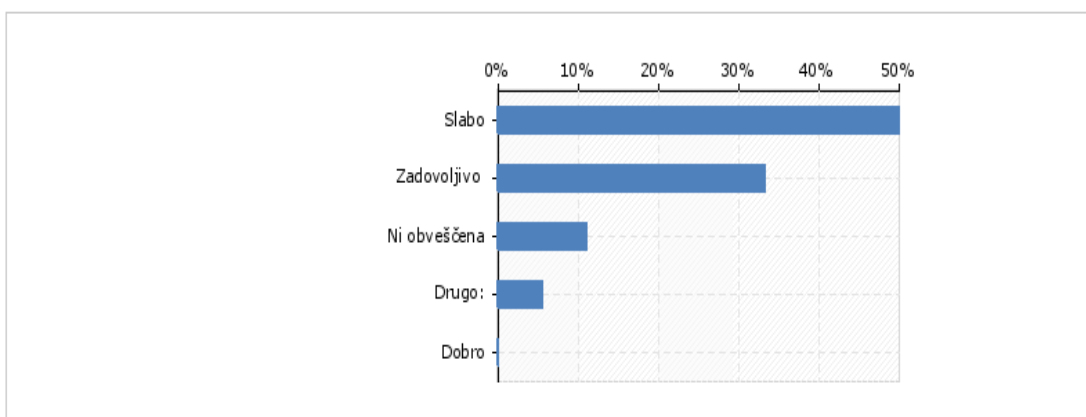
so tako določena v Kazenskem zakoniku Republike Slovenije. Omenjenih kaznivih dejanj je v 32. poglavju Kazenskega zakonika RS petnajst.

Grafikon 19: anketno vprašanje št. 2
(vir: internetna stran Enklikanketa 1ka)

3. Ali je javnost o obravnavi kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine ustrezno obveščena?

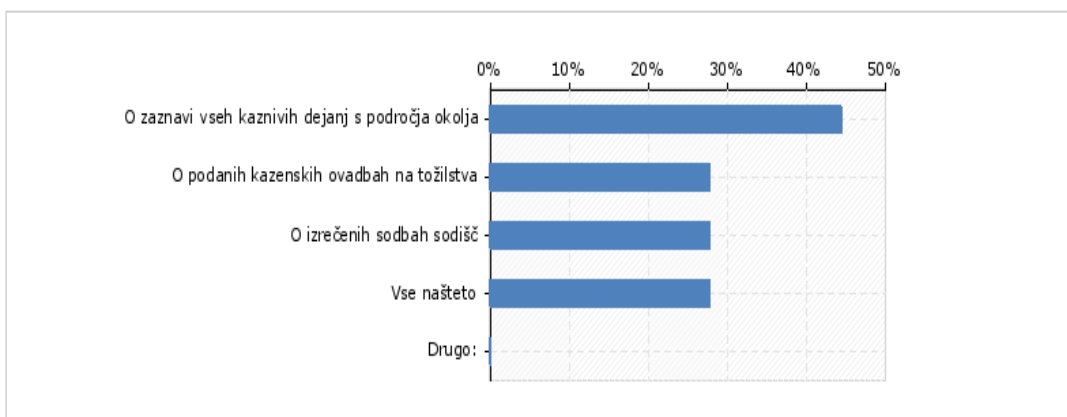
Ugotovitev diplomskega dela, da je javnost slabo informirana o obravnavi kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine, odgovori na tretje vprašanje potrjujejo. Če namreč upoštevamo, da je polovica anketirancev odgovorila, da je javnost slabo obveščena, 11 % pa, da sploh ni obveščena, potem lahko govorimo o tem, da večina ljudi meni, da je medijsko obveščanje o omenjenih kaznivih dejanjih slabo.

Grafikon 20: anketno vprašanje št. 3
(vir: internetna stran Enklikanketa 1ka)

4. O čem bi morala biti javnost obveščena na področju kaznivih dejanj s področja okolja, prostora in naravnih dobrin?

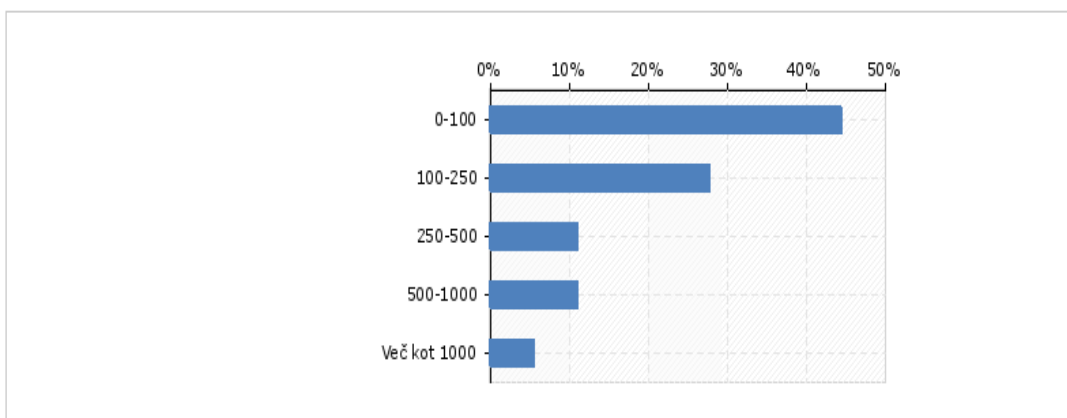
Na vprašanje, o čem bi morala biti javnost obveščena, je večina odgovorila, da o zaznavi kaznivih dejanj. To je dobro, saj zaznava pomeni začetek preiskovanja kaznivega dejanja. To pomeni, da je dobro, če je javnost ob pojavu kaznivega dejanja obveščena čim prej.

Grafikon 21: anketno vprašanje št. 4
(vir: internetna stran Enklikanketa 1ka)

5. Je po vašem mnenju v Sloveniji letno prijavljenih veliko kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine?

Po mnenju anketirancev je letno prijavljenih kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine v največji meri med 0 in 100, kar dokazuje slabo obveščенost. Kaznivih dejanj s tega področja je namreč vsako leto prijavljenih med 250 in 500.

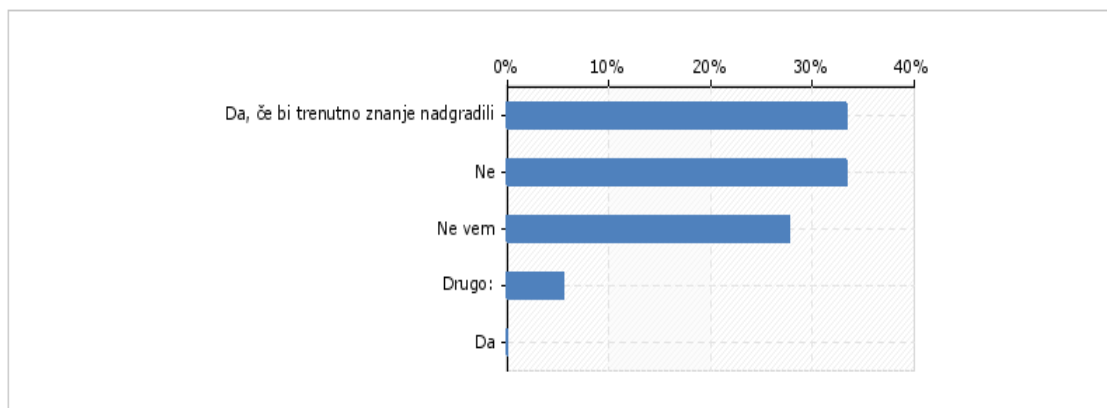

Grafikon 22: anketno vprašanje št. 5

(vir: internetna stran Enklikanketa 1ka)

6. Ali menite, da imajo preiskovalni organi v RS, dovolj strokovnega znanja za pregon kaznivih dejanj s področja okolja, prostora in naravnih dobrin?

Zadnje vprašanje je namenjeno ugotavljanju zaupanja javnosti v organe, ki preiskujejo kazniva dejanja s področja okolja, prostora in naravnih dobrin (policija, tožilstvo). Iz odgovorov je razvidno, da popolnega zaupanja v omenjene organe trenutno ni.

Grafikon 23: anketno vprašanje št. 6

(vir: internetna stran Enklikanketa 1ka)

5 ZAKLJUČEK

Iz opisa kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine ter kaznivega dejanja ogrožanja okolja s hrupom in svetlobo, kot del kaznivih dejanj zoper splošno varnost ljudi in premoženje, lahko ugotovimo, da obstajajo vzvodi za sankcioniranje najhujših dejanj, storjenih zoper okolje.

Dejanja, ki niso predpisana v Kazenskem zakoniku RS in so blažja oziroma lažja, se obravnavajo kot prekrški zoper varstvo življenjskega in z njim neločljivo povezanega naravnega okolja.

(vir: Dr. Pličanič S. in ostali (2004) Komentar Zakona o varstvu okolja)

Zakon o prekrških določa splošne pogoje za predpisovanje prekrškov in sankcij zanje, splošne pogoje za odgovornost za prekrške, za izrekanje in za izvršitev sankcij za prekrške, postopek za prekrške ter organe in sodišča za odločanje o prekrških.

(vir: Selinšek L. (2011) Zakon o prekrških z novelami)

Kazniva dejanja skupaj s prekrški zajemajo vsa področja varstva okolja in kot posamezna dejanja zajemajo vse možne elemente in načine storitve dejanj. Tudi sankcije, ki so predpisane, so dovolj visoke in bi morale učinkovati tudi preventivno, pa vendar temu ni tako.

Glede na v diplomskem delu izvedeno statistično raziskavo trend storjenih kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine ne upada, temveč narašča. Število obravnavanih kaznivih dejanj, gledano skozi desetletno statistiko, niha. Najbolj bode v oči podatek, da je bilo število obravnavanih kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine v letu 2016 na najnižji ravni, in sicer 269 obravnavanih kaznivih dejanj letno. Od leta 2016 do leta 2018 število tovrstnih obravnavanih dejanj linearno raste, in sicer na 324 obravnavanih kaznivih dejanj v letu 2018. To pomeni 22-odstotno rast obravnavanih kaznivih dejanj, gledano za obdobje zadnjih dveh let.

Ta podatek je skrb vzbujajoč glede na dostopnost znanja in razumevanje okoljske problematike. Vzroki za to so lahko v počasnih in neodločnih sodnih postopkih oziroma slabi promociji izrečenih sodb. Premalo je inšpekcijskih služb, ki bi izvajale nadzor nad delovanjem subjektov in poleg izvajanja prekrškovnih postopkov ugotavljale tudi elemente kaznivih dejanj ter jih naznanjale policiji, ki bi nadaljevala s predkazenskim postopkom.

Porast obravnave je najbolj prisoten pri temeljnem kaznivem dejanju zoper okolje, in sicer Obremenjevanje in uničevanje okolja po 332. členu Kazenskega zakonika RS, saj je v zadnjih dveh letih beležena 68-odstotna rast obravnavanih kaznivih dejanj. To pomeni, da naraščajo dejanja v zvezi z izpusti emisij v okolje in odlaganjem

odpadkov. Ravno zaradi tega bi bilo treba delovati tako preventivno kot s kaznovalno politiko ravno na teh področjih. Ena izmed rešitev bi bila v okrepitvi inšpekcijske službe s kadrom, ki razume in je strokovno usposobljen na področju izpustov emisij v okolje in odlaganja odpadkov. Na drugi strani se rešitev ponuja v bolj dostopnih in urejenih prostorih za odlaganje odpadkov.

V vsakem primeru je treba podvzeti ukrepe, ki bodo zmanjšali trend naraščanja kaznivih dejanj s področja varovanja okolja s prej ugotovljenimi ukrepi in z ocenami učinka na okolje kot orodjem politike, ki se uporablja za ocenjevanje projektnih predlogov iz fizičnih in socialno ekonomskih okoljskih vidikov.

(vir: Zafar Mahfooz N. (2010), Environmental Impact Assessment Laws)

Kazniva dejanja zoper okolje, prostor ni naravne dobrine nimajo zadostne medijske privlačnosti in se zato o njihovih preiskovanjih in sodnih epilogih ne poroča z dovolj vneme. To je dobro pokazala tudi opravljena anketa v četrtem poglavju, iz odgovorov katere je razvidno, da javnost ne pozna deviantnih oziroma odklonskih dejanj s področja varstva okolja, da ne zaupa v preiskovalne organe in si želi biti bolj obveščena o obravnavi kaznivih dejanj s področja varstva okolja.

Iz ankete je namreč razvidno, da 80 % vprašanih meni, da je pravilno, da so dejanja zoper okolje kvalificirana kot kazniva dejanja, hkrati pa 85 % vprašanih ne pozna več kot 10 kaznivih dejanj s področja varstva okolja, od tega jih 60 % ne pozna več kot pet. Na vprašanje, ali je javnost zadostno obveščena o kaznivih dejanj s področja okolja, prav tako več kot 80 % vprašanih meni, da ne zadosti, in na vprašanje, o čem bi morala biti javnost obveščena, se je 99 % anketirancev odločilo za enega izmed načinov obveščanja. To kaže tudi vprašanje o številu prijavljenih kaznivih dejanj s področja varstva okolja, pri čemer je mnenje javnosti popolnoma različno. To pomeni, da javnost o teh kaznivih dejanjih mora biti obveščena, in sicer prek poročil opravljenega dela policije, tožilstva in sodišč. Zanimanje javnosti bi moralo pritegniti tudi interese medijev, da bi poročali o tovrstnih dejanjih.

Korektno poročanje o opravljenem delu na področju kaznivih dejanj s področja varovanja okolja bi po vsej verjetnosti spremenilo tudi zaupanje javnosti v organe pregona, ki je glede na šesto anketno vprašanje na zelo nizki ravni, okoli 60 % vprašanih meni, da preiskovalni organi nimajo zadosti znanja na tem področju ali bi ga morali nadgraditi.

V diplomskem delu je ugotovljeno, da je trend obravnav kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine v porastu. Javnost ne zaupa preiskovalnim organom, kar je mogoče tudi posledica slabega medijskega obveščanja. Obveščanje o epilogih kazenskih postopkov (sodb) bi zelo dobro delovalo preventivno, zaradi v diplomskem delu ugotovljenih dejstev, prav tako tudi zaradi obveščenosti storilcev, da pride do obravnave teh kaznivih dejanj in na koncu do sodnega epiloga.

6 LITERATURA IN VIRI

1. Bavcon L. in ostali (2017) Kazensko pravo splošni del, Uradni list RS,
2. Deisinger M. (2017), Kazenski zakonik – posebni del, s komentarjem, sodno prakso in literaturo, PZ-MB d. o. o.,
3. Dr. Pličanič S. in ostali (2004) Komentar Zakona o varstvu okolja, Inštitut za javno upravo RS,
4. Gorkič P. (2017), Zakon o kazenskem postopku RS (ZKP), Uradni list RS,
5. Internetna stran IUS-INFO, dostopno na <https://www.iusinfo.si/>, dne 2. 4. 2018,
6. Internetna stran SLOVENSKA POLICIJA – izvleček statističnih podatkov, dostopno na <https://www.policija.si/>, dne 2. 4. 2019,
7. Internetna stran ENKLIK ANKETA – Izdelava anket, dostopno na <https://www.1ka.si/>, dne 2. 4. 2019,
8. Internetna stran URADNI LIST RS - Kazenski zakonik (KZ-1) dostopno na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlurid=20082296>, dne 2. 4. 2019,
9. Internetna stran URADNI LIST RS, Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), dostopno na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/126244>, dne 2. 4. 2019.
10. Myneni S. R. (2013), Environmental Law, Asia Law House,
11. Pereira M. R. (2015), Environmental Criminal Liability and Enforcement in European and International Law, Brill – Nijhoff; Kan edition,
12. Selinšek L. (2011), Zakon o prekrških z novelami ZP-1, založba GM,
13. Topolinšek J. in Zgaga S. (2015), Kazenski zakonik RS (KZ-1), Uradni list RS,
14. Viler Kovačič A. (1999), Varstvo okolja in upravni postopki, gospodarski vestnik.
15. Zafar Mahfooz N. (2010), Environmental Impact Assessment Laws, Satyam Law International,

PRILOGA

Priloga: prazna anketa (vir Enklikanketa, www.1ka.si)

Okoljska problematika - kazniva dejanja

Kratko ime ankete: Okoljska problematika - kazniva
dejanja

Število vprašanj: 10

Anketa je aktivna

Aktivna od: 14.02.2019

Avtor: BB2019

Dne: 13.02.2019

Opis:

Aktivna do: 14.04.2019

Spreminjal: BB2019

Dne: 28.03.2019

Q1 - Ali je prav, da je kršitev predpisov varstva okolja, ki ogroža varnost ljudi, kvalificirana kot kaznivo dejanje?

- Da
- Ne
- Nisem prepričan
- Ne vem kaj pomeni kaznivo dejanje
- Drugo:

Q2 - Koliko kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine po kazenskem zakoniku RS poznate?

- 1-5
- 5-10
- 10-15
- 15-20
- Več kot 20

Q3 - Ali je javnost o obravnavi kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine ustrezno obveščena?

- Dobro
- Zadovoljivo
- Slabo
- Ni obveščena
- Drugo:

Q4 - O čem bi morala biti javnost obveščena na področju kaznivih dejanj s področja okolja, prostora in naravnih dobrin?

- O zaznavi vseh kaznivih dejanj s področja okolja
- O podanih kazenskih ovadbah na tožilstva
- O izrečenih sodbah sodišč
- Vse naštetu
- Drugo:

Q5 - Koliko je po vašem mnenju v Sloveniji letno prijavljenih kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine?

- 0-100
- 100-250
- 250-500
- 500-1000
- Več kot 1000

Q6 - Ali menite, da imajo preiskovalni organi v RS, dovolj strokovnega znanja za pregon kaznivih dejanj s področja okolja, prostora in naravnih dobrin.

- Da
- Da, če bi trenutno znanje nadgradili
- Ne
- Ne vem
- Drugo:

Q7 - Spol

- Moški
- Ženska
- Drugo:

Q8 - Starost

- 18-30
- 30-45
- 45-60
- 60 in več

Q9 - Stopnja izobrazbe

- Brez ali dokončana osnovna šola
- Dokončana poklicna ali srednja šola
- Dokončana višja ali visoka izobrazba
- Dokončana univerzitetna ali višja izobrazba

Q10 - Prebivališče

- Večje mesto
- Manjše mesto
- Vas
- Drugo: